

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Siedlcach**

**INFORMACJA O STANIE
BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO
POWIATU
W 2022 ROKU**

**SIEDLCE
MAJ 2023 ROK**

Spis treści

1. Spis treści.....	2
2. Dane demograficzne.....	3
3. Dane liczbowe z kontroli, decyzji i mandatów i inne.....	4
4. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Epidemiologii.....	5
4.1 Bezpieczeństwo sanitarne świadczonych usług medycznych.....	5
4.2 Sytuacja w zakresie wybranych chorób zakaźnych i zakażeń	9
4.2.1 Zestawienie zbiorcze zachorowań i zapadalności na wybrane choroby zakaźne na terenie powiatu w latach 2018-2022.....	19
4.3 Analiza wykonawstwa szczepień ochronnych	20
5. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Bezpieczeństwa Żywności.....	29
6. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Higieny Komunalnej.....	32
7. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Higieny Pracy.....	35
8. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego w placówkach oświatowo-wychowawczych	42
9. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia.....	44
10. Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego z zakresu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.....	47

Dane demograficzne

Terytorialny zakres działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach obejmuje teren 1 635 km² zamieszkałych przez 159 224 osoby, w tym:

- powiat grodzki tj. miasto Siedlce o powierzchni 32 km² zamieszkałe przez 77 872 mieszkańców,
- powiat ziemski siedlecki obejmujący 13 gmin (Domanice, Kotuń, Korczew, Mordy, Mokobody, Przesmyki, Paprotnia, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn) o powierzchni 1 603 km² zamieszkały przez 81 352 mieszkańców.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach w 2022 roku na terenie powiatu siedleckiego (ziemskiego) przeprowadzili ogółem 346 kontroli stanu sanitarnego obiektów, wystawili 134 decyzje, nałożyli 22 mandaty karne na kwotę 4 850,-zł.

Dane z powiatu siedleckiego za 2022 r. (ziemskiego)

Komórka organizacyjna	Liczba nadzorowanych obiektów	Liczba kontroli	Liczba pobranych próbek*, wykonanych badań**	Liczba decyzji		Liczba nałożonych mandatów	Liczba nałożonych grzywien
				wydanych	w tym unieruchomienia	kwota	kwota
Sekcja Epidemiologii	61	19	x 3 526	9	0	0	0
						0	0
Sekcja Higieny Żywności i Żywienia	1 420	216	338 1 023	107	0	22	0
						4 850 zł	0
Sekcja Higieny Komunalnej	114	29	140 420	3	0	0	0
						0	0
Sekcja Higieny Pracy	247	52	6 19	13	0	0	0
						0	0
Stanowisko pracy Higieny Dzieci i Młodzieży	70 (stałych) 58(sezonowych)	30	x x	2	0	0	0
						0	0
Razem	1 912 (stałych) 58 (sezonowych)	346	484 4 988	134	0	22	0
						4 850 zł	0

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Epidemiologii: świadczonych usług medycznych, ocena sytuacji epidemiologicznej oraz wykonawstwo szczepień ochronnych

Sekcja Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Siedlcach realizuje nadzór sanitarny w obiektach podmiotów leczniczych obejmujący ocenę higieniczno-sanitarną pomieszczeń i wyposażenia oraz realizacji działań w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych potwierdzonych stosowną dokumentacją.

Sekcja Epidemiologii w zakresie nadzoru higieny lecznictwa na terenie powiatu ziemskiego w 2022 r. sprawowała nadzór nad 61 placówkami działającymi w **43** podmiotach wykonujących działalność leczniczą, w następujących w kategoriach:

- zakłady opiekuńczo-lecznicze nie będące w strukturach szpitali – 1
- inne obiekty całodobowego pobytu, DPS – 3
- podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne (nie będące przedsiębiorcami) – 5
- przychodnie, ośrodki, poradnie, ambulatoria będące przedsiębiorcami – 20 podmiotów z 30 obiektami, w tym 4 zostały zarejestrowane w 2022 r.,
- pogotowia ratunkowe i zespoły wyjazdowe – 4
- zakłady, gabinety rehabilitacji leczniczej – 2
- zakłady lecznicze długoterminowej opieki pielęgniarstwa (realizowanej w domu pacjenta) – 2
- gabinety indywidualnej praktyki lekarskiej i lekarskiej dentystycznej: 14, w tym 11 gabinetów stomatologicznych i 3 ogólnolekarskie

W 2022 r. łącznie przeprowadzono **8** kontroli w obiektach będących w kategorii podmiotów leczniczych, w tym 1 w prywatnym gabinecie o profilu stomatologicznym, 6 w zakładach lecznictwa ambulatoryjnego o profilu stomatologicznym, 1 w zakładzie opiekuńczo-leczniczym.

Kontrole prowadzono w zakresie oceny warunków sanitarno-higienicznych oraz działań w obszarze zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa epidemiologicznego pacjentów i personelu podczas udzielania świadczeń zdrowotnych, a w szczególności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanki ludzkiej.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzano drobne uchybienia natury bieżącej oraz związane z prowadzeniem dokumentacji z obszaru działań zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym w odniesieniu do rodzaju wykonywanych świadczeń zdrowotnych. Podczas kontroli sprawdzano wykonanie zaleceń wydanych podczas poprzednich kontroli, w wyniku których stwierdzano ich realizację, w części podmioty lecznicze składały dodatkowo pisemną informację dotyczącą wykonania zaleceń.

W 2022 r. na podstawie przeprowadzonych kontroli wystawiono **2 decyzje opłaty** za przeprowadzone czynności kontrolne oraz **1 decyzję nakazową** dot. nałożenia obowiązku

usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzja ta dotyczyła poprawy stanu technicznego i sanitarno-higienicznego świadczonych usług dla pacjentów ze względu na brak dostępu do łóżek chorych z wymaganych trzech stron – jest w trakcie realizacji.

Jedną kontrolę uznano za negatywną ze względu na złą organizację i funkcjonalność pomieszczenia do wykonywania dekontaminacji narzędzi wielorazowych – zalecenia te zostały wykonane co potwierdziła kontrola sprawdzająca przeprowadzona w 2023 r..

W przypadku 1 obiektu o specjalności stomatologicznej stwierdzono nieprawidłowości w sposobie organizacji i funkcjonalności pomieszczenia do wykonywania dekontaminacji narzędzi wielorazowych – zostało wszczęte postępowanie, ale decyzję administracyjną nakazującą ich usunięcie oraz decyzję opłaty wydano już w 2023r.

Do najważniejszych zagadnień podlegających nadzorowi należały:

1. Przestrzeganie prawidłowości procesów sterylizacji wyrobów medycznych

Podmioty lecznicze udzielające świadczeń zdrowotnych w zakresie stomatologii z użyciem narzędzi wielorazowego użycia posiadają na wyposażeniu urządzenia do sterylizacji parą wodną w nadciśnieniu (autoklawy). Łącznie w placówkach na terenie powiatu siedleckiego użytkowanych jest **20 autoklawów** (6 w gabinetach prywatnych oraz 14 w zakładach leczniczych o profilu stomatologicznym).

Większość autoklawów posiada rejestry parametrów fizycznych prowadzonych procesów sterylizacji w formie wydruków papierowych lub w systemie elektronicznym.

Wykorzystywane urządzenia sterylizujące poddawane są okresowym przeglądom technicznym, użytkownicy prowadzą okresowe kontrole procesów sterylizacji z użyciem wskaźników biologicznych i kontrolę każdego cyklu wskaźnikami chemicznymi typu V lub VI, które reagują na wszystkie zmienne parametrów fizycznych procesu. Część placówek (w liczbie 5) posiada na wyposażeniu inkubatory do samodzielnej, prowadzonej na bieżąco kontroli biologicznej prawidłowości procesów sterylizacji, co wpływa korzystnie na poprawę bezpieczeństwa udzielania świadczeń zdrowotnych pacjentom.

W 2022 r. podczas kontroli kontynuowano sprawdzanie wdrożenia w placówkach używających narzędzi wielorazowych wytycznych *"Ogólne Wytyczne dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia"* w zakresie prowadzenia dokumentacji procesów dekontaminacji na każdym etapie, zwiększania częstotliwości kontroli biologicznych procesów sterylizacji, prowadzenia udokumentowanego nadzoru technicznego nad wykorzystywanymi urządzeniami, szkolenia i kwalifikacji personelu zajmującego się procesami dekontaminacji narzędzi wielorazowych. Uwagi stwierdzone podczas kontroli dotyczyły aktualizacji procedur w zakresie dekontaminacji wyrobów z uwzględnieniem opisu kontroli procesów i urządzeń oraz w dalszym ciągu wymiany starszych autoklawów na nowe urządzenia, spełniające wymogi obowiązujących norm.

Nadzór na przestrzeganiem prawidłowych zasad sterylizacji stanowi istotny element kontroli sanitarnej, ponieważ nieprawidłowości z zakresu sterylizacji mogą skutkować

wysokim ryzykiem zakażenia podczas udzielania świadczeń zdrowotnych z naruszeniem ciągłości tkanki przy użyciu narzędzi wielorazowych.

2. Przestrzeganie zasad przeprowadzania dezynfekcji chemicznej.

W placówkach leczniczych stosowane są metody dezynfekcji głównie manualne, w 6 placówkach o profilu stomatologicznym stosowane są również myjki ultradźwiękowe jako dodatkowy etap mycia i/lub dezynfekcji narzędzi.

W działalności bieżącej użytkowano profesjonalne preparaty dezynfekcyjne – zarówno w cyklach manualnych jak i mechanicznych, skierowane do poszczególnych wyrobów i obszarów medycznych. Do dezynfekcji narzędzi medycznych i akcesoriów wielokrotnego użycia używano preparaty dezynfekcyjne oparte głównie na związkach utleniających, zawierających aktywny tlen lub pochodne fenolowe. Do dekontaminacji powierzchni skażonej materiałem biologicznym oraz w obszarze sanitarnym stosowano głównie preparaty chlorowe.

W większości placówek leczniczych stwierdzano prawidłowy dobór preparatów dezynfekcyjnych do poszczególnych kategorii powierzchni i wyrobów medycznych. Przygotowywanie roztworów i ich użytkowanie przeprowadzano wg opracowanych procedur i instrukcji zgodnych z instrukcją producenta i kartami charakterystyki, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa pacjentów i personelu.

Zastrzeżenia z zakresu dezynfekcji dotyczyły przestrzegania czasu dezynfekcji metodą zanurzeniową narzędzi (nie wydłużania okresu dezynfekcji w roztworze) oraz nadużywania preparatów stosowanych techniką spryskiwania i rozpylania (możliwa słaba kompatybilność z powierzchnią, działanie alergizujące i szkodliwe dla zdrowia, osób stosujących je, tworzenie się bioaerozoli w pomieszczeniach).

3. Prowadzenie działań potwierdzonych dokumentacją z obszaru zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym wynikających z przepisów prawa.

Obowiązek prowadzenia udokumentowanych działań w obszarze zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym w podmiotach leczniczych wynika z zapisów ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2022 r., poz. 1657 ze zm.).

W podmiotach leczniczych, które prowadzą działalność leczniczą o profilach zabiegowych obowiązują procedury, standardy, instrukcje opracowane przez świadczeniodawców w odniesieniu do warunków i rodzaju udzielanych świadczeń zdrowotnych, wdrożone i nadzorowane poprzez prowadzenie udokumentowanych kontroli wewnętrznych.

Ocena dokumentów stanowi ważny aspekt kontroli sanitarnej, ponieważ procedury definiują i określają szczegółowe schematy postępowania, stanowią wytyczne dla personelu podczas wykonywania procedur medycznych i innych czynności związanych z funkcjonowaniem zakładu leczniczego w celu zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.

Wszystkie kontrolowane obiekty posiadały przedmiotowe dokumenty, jednak w odniesieniu do lat wcześniejszych (okres przed pandemią) stwierdzono w niektórych przypadkach brak doskonalenia i aktualizacji dokumentacji w oparciu o aktualny stan wiedzy

medycznej, przepisy prawa, normy i wytyczne z zakresu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Kontrole wewnętrzne prowadzono w kontrolowanych podmiotach z wymaganą częstotliwością, tj. w odstępach 6-miesięcznych, w zakresie oceny jakości wdrożenia i przestrzegania obowiązujących procedur, m.in. przestrzegania procedur higieny rąk, dekontaminacji powierzchni i wyrobów medycznych, utrzymania czystości i postępowania z odpadami medycznymi.

Uwagi stwierdzone podczas bieżących kontroli dotyczyły uszczegółowienia lub rozszerzenia zapisów trybu postępowania w procedurach, dostosowania zapisów do warunków i zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, a także pojawiających się zmian w przepisach prawnych.

4. Gospodarka odpadami medycznymi.

W kontrolowanych jednostkach wytwarzane odpady medyczne w poszczególnych kategoriach gromadzone selektywnie na stanowiskach pracy do wyznaczonych i oznakowanych pojemników jednorazowych lub worków jednorazowych dostosowanych kolorystycznie do rodzaju odpadów, umieszczonych w pojemnikach zamykanych. Odpady medyczne o ostrych końcówkach umieszczano w specjalistycznych pojemnikach twardościennych. Świadczeniodawcy na bieżąco stosowali sposoby oznakowania worków z odpadami w związku z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r., poz.1975).

Czasowe przetrzymywanie odpadów medycznych w placówkach odbywa w urządzeniach chłodniczych usytuowanych w pomieszczeniach porządkowych lub specjalnie do tego celu zorganizowanych pomieszczeniach, w zależności od możliwości lokalowych danego podmiotu. Placówki wyposażone w urządzenia chłodnicze do magazynowania odpadów monitorują temperatury ich przechowywania, w celu spełnienia warunku temperatury poniżej 10 °C i możliwości zmniejszenia częstotliwości odbioru odpadów medycznych.

Odbiór odpadów medycznych odbywa się w ramach zawartych umów przez firmy posiadające stosowne uprawnienia, potwierdzone jest w zestawieniach miesięcznych na tzw. kartach ewidencji odpadów z częstotliwością dostosowaną do warunków ich wstępnego przechowywania (najczęściej raz, dwa razy w miesiącu). Świadczeniodawcy uzyskują też dokument elektroniczny z systemu (BDO).

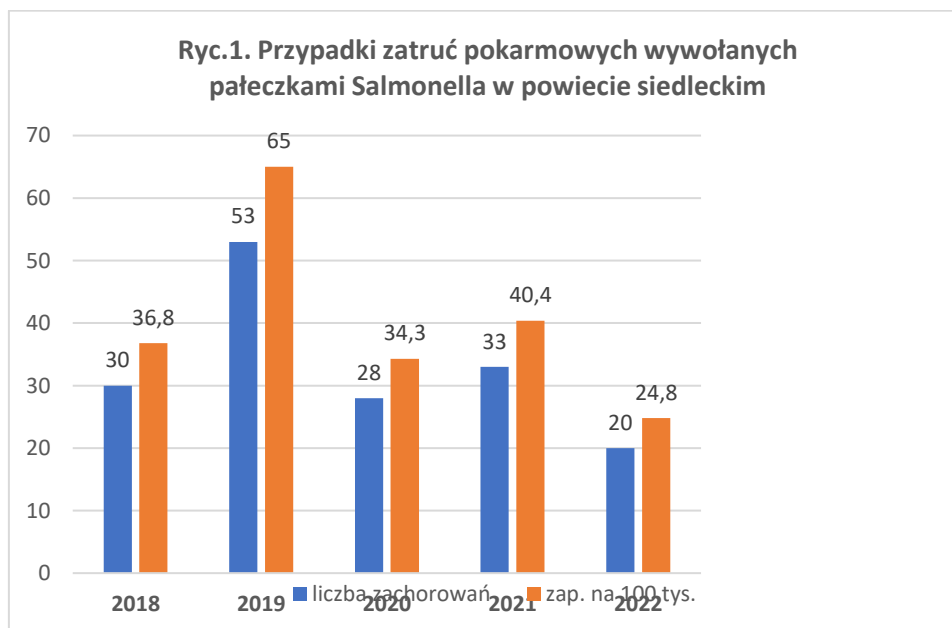
W trakcie kontroli nie stwierdzano zaniedbań w zakresie postępowania z odpadami, warunki ich przechowywania oraz częstotliwość odbioru były prawidłowe. Uwagi dotyczyły warunków wstępnego magazynowania oraz modyfikacji niektórych warunków wymaganych dla pomieszczeń do wstępnego magazynowania odpadów.

Sytuacja powiatu siedleckiego w zakresie chorób zakaźnych i zakażeń w 2022 roku

• Choroby przenoszone drogą pokarmową

W 2022 roku spośród chorób zakaźnych objętych obowiązkiem zgłaszania i rejestracji, na terenie powiatu siedleckiego nie zanotowano przypadków zachorowań na takie jednostki chorobowe jak: dur brzuszny i dury rzekome, czerwonki oraz wzw A.

Wśród przyczyn bakteryjnych zatruć pokarmowych w 2022 roku najczęstsze było zakażenie wywołane pałeczkami *Salmonella*. Zdiagnozowano **20 przypadków zatruć** w tym 7 zachorowań u dzieci w wieku 0-14 lat, z czego 1 zachorowało w ognisku domowym choroby przenoszonej drogą pokarmową. Zarejestrowano spadek liczby salmonelloz w stosunku do roku 2021. Ogółem zarejestrowano 2 małe ogniska domowe zatruć pokarmowych o etiologii *Salmonella*. Ryc. 1 przedstawia porównanie liczby rejestrowanych salmonelloz oraz współczynniki zapadalności (czyli liczby chorych w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców) na przestrzeni lat 2018-2022.



W 2022 roku odnotowano wzrost liczby biegunek o etiologii wirusowej u dzieci do lat 2, które są grupą najbardziej narażoną na biegunki o zakaźnym pochodzeniu. W 2021 r.- było to 35 zachorowań, natomiast w 2022 r. - **72 zachorowania**. Sytuację w tym zakresie przedstawia tab. nr 1.

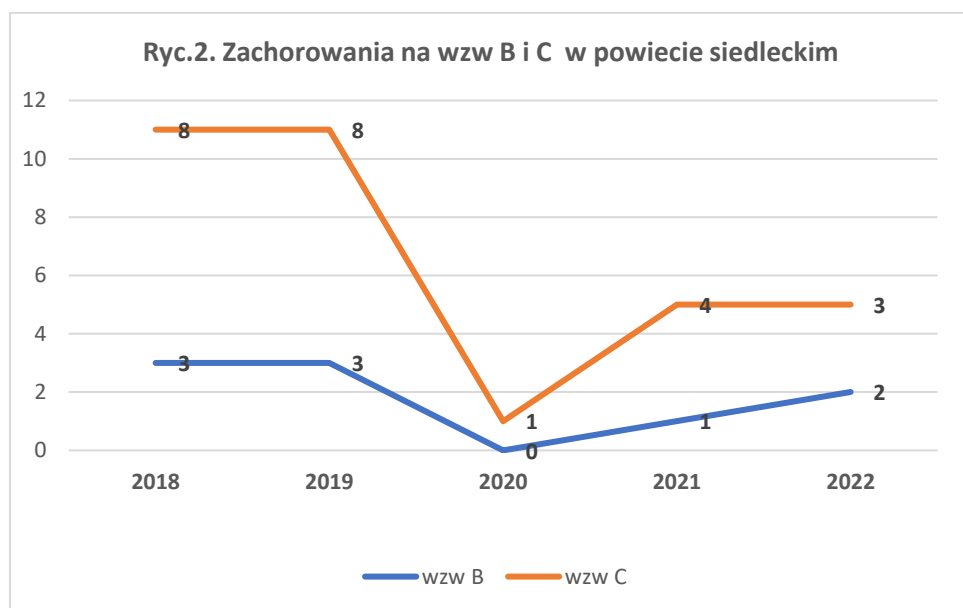
Do zakażeń i zatruć pokarmowych u dzieci w wieku do lat 2 dochodzi jednak najczęściej w środowisku domowym. Największy wpływ na poprawę sytuacji epidemiologicznej w tym zakresie odgrywa prowadzona od lat edukacja zdrowotna mająca wpływ na kształtowanie zachowań prozdrowotnych na rzecz zwiększania higieny osobistej i otoczenia oraz higieny przygotowania posiłków, a także wprowadzenie do Programu Szczepień Ochronnych obowiązkowych przeciw rotawirusom u dzieci do 6 m-ca życia.

Tab.1. Biegunki u dzieci do lat 2, zamieszkałych na terenie pow. siedleckiego w latach 2018-2022.

Etiologia biegunki	2018	2019	2020	2021	2022
Wirusowa (rotawirusy, norowirusy, adenowirusy i inne)	34	73	25	35	72
bakteryjna (inne bakterie poza Salmonellą, np. Yersinia, gronkowce, itp.)	0	0	8	0	0
bliżej nie określona /najczęściej brak diagnostyki/	32	40	0	12	11
Ogółem	66	113	33	47	83

- **Choroby przenoszone drogą krwi**

Od 2018 roku obserwowany jest spadek zachorowań na wzv B dzięki zwiększaniu się populacji osób zaszczepionych p-w wzv B (ryc. 2). W 2022 roku odnotowano na terenie powiatu siedleckiego **2** przypadki przewlekłego wirusowego zapalenia wątroby **typu B** oraz **3** przypadki przewlekłego **wzv typu C**. Ostrych zachorowań na wzv B i C nie odnotowano.



Do większości zakażeń wirusem HBV i HCV w Polsce (ok. 80%) dochodzi w wyniku naruszenia ciągłości tkanek. W związku z upowszechnieniem zabiegów upiększających, przy jednoczesnej poprawie w tym zakresie przestrzegania standardów higieniczno-sanitarnych udzielania świadczeń zdrowotnych w podmiotach leczniczych, w ostatnich latach coraz częściej do zakażeń dochodzi w wyniku naruszenia ciągłości tkanek w trakcie tatuowania, kolczykowania, zabiegów w obrębie paznokci i wałów paznokciowych.

- **Choroby przenoszone drogą powietrzno-kropelkową**

Sytuację epidemiologiczną na terenie pow. siedleckiego w zakresie chorób zakaźnych przenoszonych drogą powietrzno-kropelkową, przeciwko którym realizowane są szczepienia ochronne, takich jak: różyczka, świnka - można uznać za bardzo dobrą, gdyż w 2022 roku nie odnotowano zachorowań na te choroby (tab. 2). W 2022 roku zgłoszono jedno podejrzenie odry

u dziecka w wieku 13 lat (chłopiec szczepiony II dawkami MMR). Nadzorem epidemiologicznym objęto osoby z kontaktu z chorym. Wyniki zleconych badań laboratoryjnych jednoznacznie wykluczyły odrę u dziecka.

W zakresie krztusca sytuacja jest również korzystna, gdyż obserwowana jest tendencja spadkowa w liczbie zgłaszanych przypadków.

Tab.2 Liczba zgłoszonych przypadków zachorowań na krztusiec, odrę, różyczkę, świnkę w latach 2018-2022

ROK	krztusiec	odra	różyczka	świnka
2018	8	6	0	2
2019	3	1	0	2
2020	6	0	0	2
2021	0	0	0	0
2022	1	1 (podejrzanie)	0	0

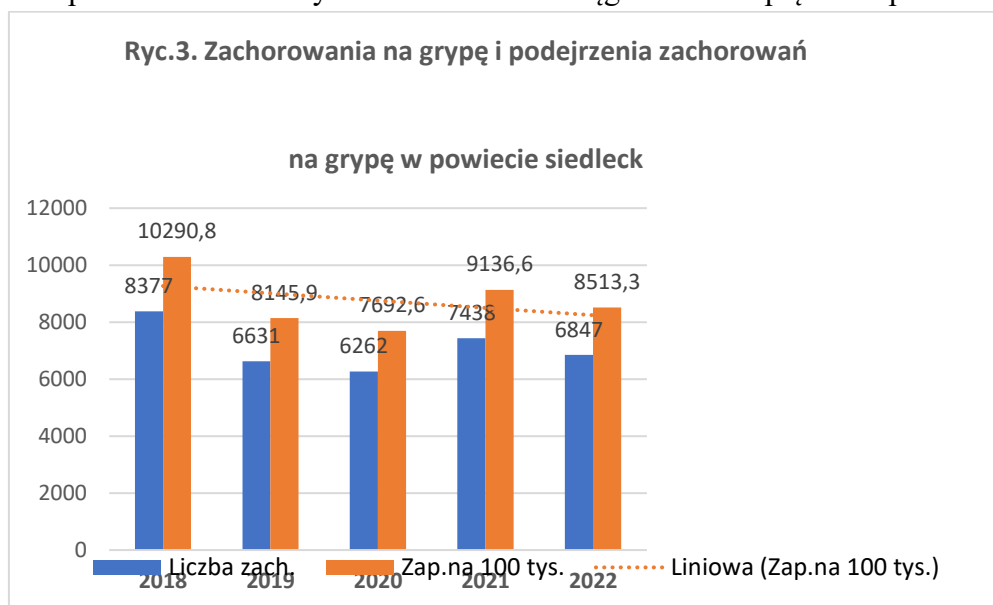
W takich jednostkach chorobowych jak np. **ospa wietrzna**, nie objętych kalendarzem szczepień ochronnych obowiązkowych dla całej populacji małych dzieci, a tylko dla wybranych grup ryzyka, obserwuje się niestabilną sytuację epidemiologiczną. Okresowo pojawiają się zwiększone liczby zachorowań, głównie wśród dzieci niezaszczepionych. W 2022 roku na **464** przypadki ospy wietrznej, tylko **3** zachorowania dotyczyły dzieci szczepionych (co stanowi 0,6% wszystkich chorujących). Dwa zachorowania dotyczyły dzieci szczepionych jedną dawką szczepionki przeciwko ospie wietrznej i jedno zachorowanie u dziecka zaszczepionego dwiema dawkami szczepionki. Pozostałe zachorowania wystąpiły u osób niezaszczepionych. Sytuację w zakresie zachorowań na ospę wietrzną obrazuje tabela poniżej.

Tab.3. Liczba zachorowań na ospę wietrzną na terenie powiatu siedleckiego w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zachorowań	215	371	521	247	464

W 2022 roku wśród mieszkańców powiatu siedleckiego odnotowano **59 przypadków grypy potwierdzonej** badaniami określającymi typ wirusa (54 zachorowania wywołane wirusem grypy A - 91,5% i 5 wywołanych wirusem grypy B – 8,5%), ale podejrzeń zachorowań na gripę zgłoszono aż 6847. Przebiegały one najczęściej jako ostre wirusowe infekcje dróg oddechowych. Spośród przypadków grypy potwierdzonych i zachorowań grypopodobnych hospitalizowanych było 47 mieszkańców powiatu (0,7% wszystkich zgłoszonych chorych na gripę i zachorowania grypopodobne). Przyczyną hospitalizacji były najczęściej powikłania ze strony układu oddechowego.

Sytuację epidemiczną w zakresie zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę oraz wskaźniki zapadalności na 100 tys. mieszkańców w ciągu ostatnich pięciu lat przedstawia ryc.3



- Choroby inwazyjne (meningokokowa, pneumokokowa)**

W minionym roku nie zarejestrowano na terenie powiatu siedleckiego przypadków **inwazyjnej choroby meningokokowej** wywołanej *Neisseria meningitidis* oraz inwazyjnej choroby wywołanej przez *Haemophilus influenzae*.

Najwięcej **inwazyjnych chorób** od 2018 roku **odnotowano w kategorii *Streptococcus pneumoniae***. W 2022 roku zarejestrowano aż **11** przypadków zachorowań. Dotyczyły one dorosłych 5 mężczyzn i 6 kobiet, z czego 3 osoby zmarły, co stanowi aż 27,3% wszystkich chorych. Wiek zmarłych to 35, 52 i 90 lat. Pozostałe 8 przypadków inwazyjnej choroby pneumokokowej zakończyło się wyzdrowieniem. Choroba przebiegała u wszystkich zakażonych w postaci posocznicy, połączonej aż w 7 przypadkach z pneumokokowym zapaleniem płuc. Żadna z wyżej wymienionych osób nie była szczepiona przeciwko pneumokokom.

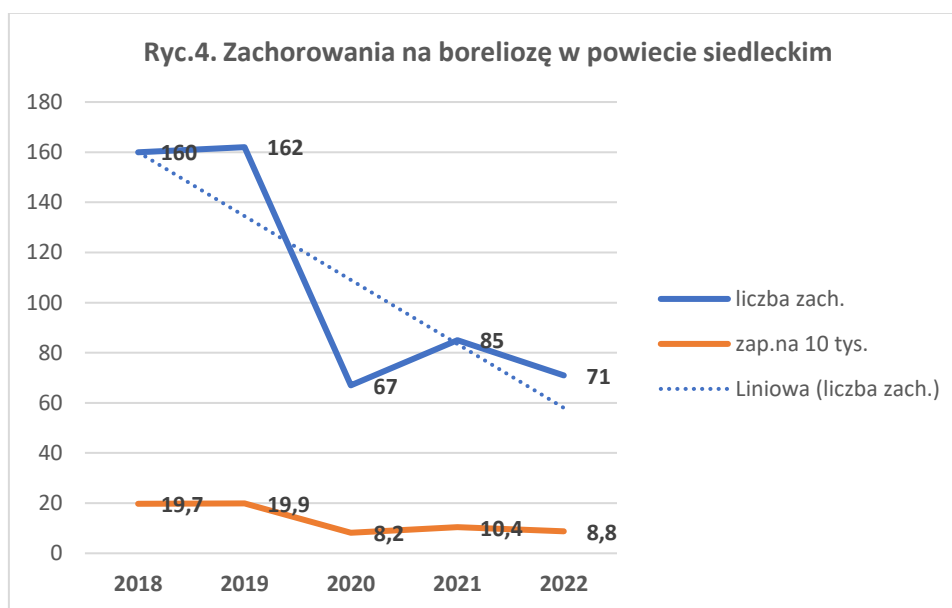
Tab.4. Inwazyjne choroby bakteryjne na terenie pow. siedleckiego w latach 2018-2022

Rok	<i>Neisseria meningitidis</i>	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	<i>Haemophilus influenzae</i>
2018	1	1	0
2019	1	3	1
2020	0	5	0
2021	0	5	0
2022	0	11	0
Razem	2	25	1

Szczepienia p-w pneumokokom zostały wprowadzone od 2017 r. do kalendarza szczepień obowiązkowych dla dzieci. Szczepienia dla dorosłych (szczególnie powyżej 60 r.ż.) pozostają jako szczepienia zalecane i odpłatne. W obecnej sytuacji mogłyby być one propagowane i realizowane z inicjatywy samorządów powiatów i gmin.

- **Choroby wektorowe (przenoszone za pośrednictwem innych organizmów)**

Od 2018 r. obserwowany jest trend spadkowy rozpoznanych zachorowań na **boreliozę**. W 2020 roku gwałtowny spadek liczby zachorowań na boreliozę, miał związek z zaburzeniem zgłaszania przez lekarzy takich przypadków, jak i z faktem, że pacjenci ze względu na COVID-19 nie zgłaszali się do przychodni do diagnostyki. Podkreślić również należy, że część zgłoszeń boreliozy nie spełnia kryteriów wymaganych do zakwalifikowania ich jako przypadki potwierdzone. W 2021 roku odnotowano na terenie pow. siedleckiego lekki wzrost liczby borelioz (o 18 zachorowań więcej niż w roku poprzednim), ale w 2022 r. odnotowano w pow. siedleckim tylko 71 zachorowań, z czego u trzech osób rozwinęła się postać neuroboreliozy. Można więc mówić o perspektywie trendu spadkowego, na co wskazują również współczynniki zapadalności w kolejnych latach pomiędzy 2018 a 2022, co ilustruje Ryc.4.



Niepokojący jest natomiast wzrost liczby przypadków **wirusowego zapalenia mózgu przenoszonego przez kleszcze (KZM)**. Zachorowało ogółem **9** osób, w tym 5 mężczyzn w wieku od 38 do 78 lat, 1 dziecko w wieku 5 lat oraz 3 kobiety w wieku od 58 do 66 lat. Najwięcej chorych (4) pochodziło z terenu gminy Siedlce, pozostali pochodzili z gmin: Kotuń - 2, Mordy - 1, Suchożebry - 1, Wodynie - 1. Dane dot. liczby zachorowań na KZM przedstawiono na ryc. 5.



Przeciwno KZM istnieje skuteczna metoda zapobiegania poprzez szczepienia realizowane odpłatnie, jednak ze względu na stosunkowo wysoką cenę szczepionki nie są one zbyt popularne.

W 2022 roku na terenie pow. siedleckiego **19** osób miało **kontakt ze zwierzętami podejrzanymi o wściekliznę** (w 2021 r. było to 13 osób). Były to przeważnie pokąsania przez bezpańskie psy i koty, które zbiegły po pokąsaniu człowieka i nie mogły być poddane obserwacji weterynaryjnej. Ze względu na liczne występowanie wścieklizny na terenie woj. mazowieckiego u zwierząt dziko żyjących, podjęte zostały decyzje o konieczności przeprowadzenia szczepień przeciwko wściekliznie, w stosunku do wszystkich osób narażonych.

**Tab.5 Osoby szczepione p-w wściekliznie po pokąsaniu
przez zwierzęta na terenie powiatu siedleckiego**

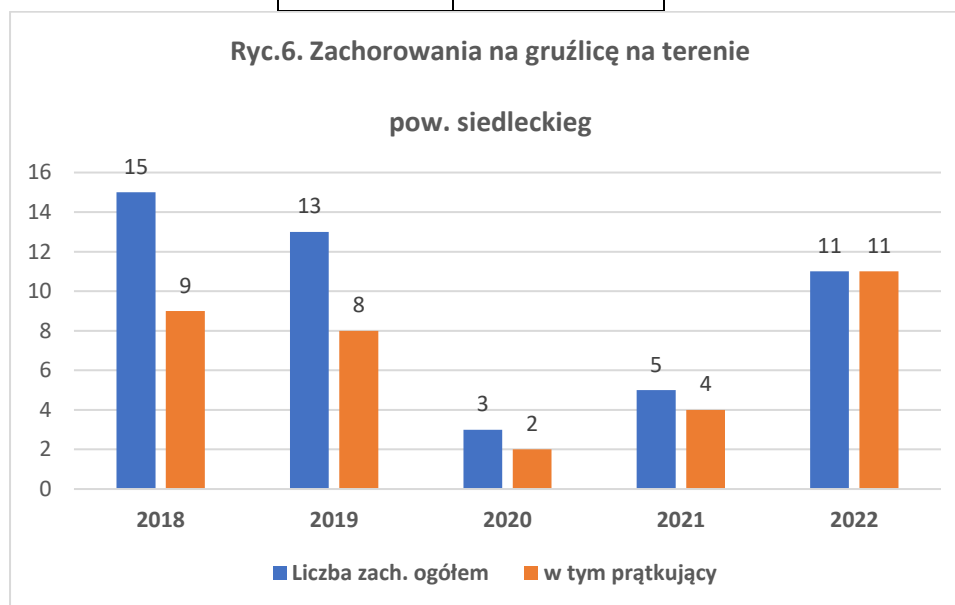
2018	2019	2020	2021	2022
20	33	20	13	19

- Gruźlica**

W 2022 roku zarejestrowano 11 przypadków **gruźlicy**. Byli to mieszkańcy gmin: Mordy - 2, Mokobody - 2, Siedlce - 3, Suchożebry – 1, Zbuczyn - 3. Ponieważ wszyscy chorzy byli prątkujący, osoby z ich otoczenia zostały objęte nadzorem lekarskim i epidemiologicznym. Zarejestrowano 1 zgon z powodu gruźlicy i dotyczył on 35-letniego mężczyzny. Nie stwierdzono przypadków gruźlicy wielolekoopornej. Nie odnotowano przypadków gruźlicy prątkującej wśród hodowców bydła. Rozkład wiekowy chorych na gruźlicę w 2022 r. przedstawia tab. 6. Na ryc. 6 przedstawiono liczby chorych na gruźlicę (w tym prątkujących) od 2018 do 2022 roku.

Tab.6 Zachorowania na gruźlicę w pow. siedleckim wg wieku w 2022 roku

Wiek	liczba zach.
30-39	4
40-49	1
50-59	2
60-69	2
70-79	1
80+	1



Służby sanitarne w sposób szczególny monitorują sytuację powiatu siedleckiego w zakresie gruźlicy i we wszystkich przypadkach rozpoznania prowadzone jest dochodzenie epidemiologiczne, chorzy obejmowani są leczeniem, a ich najbliższe otoczenie nadzorem lekarskim.

- **Choroby przenoszone drogą płciową**

W 2022 roku nie zarejestrowano w powiecie siedleckim przypadków chorób przenoszonych drogą płciową, HIV/AIDS oraz chorób wywołanych przez *Chlamydie*.

- **Choroby pasożytnicze**

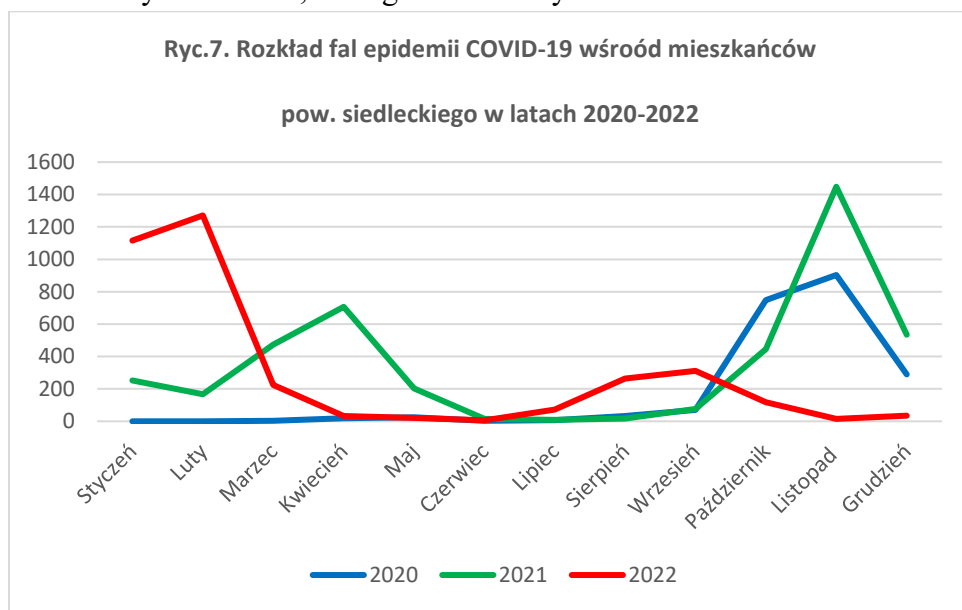
Zarejestrowano na terenie powiatu siedleckiego 1 zachorowanie na **bąblowicę** u 34-letniej kobiety w gm. Paprotnia, powiązane ze spożywaniem owoców runa leśnego. Nie odnotowano zachorowań na wągrzycę i włośnicę.

- **COVID-19**

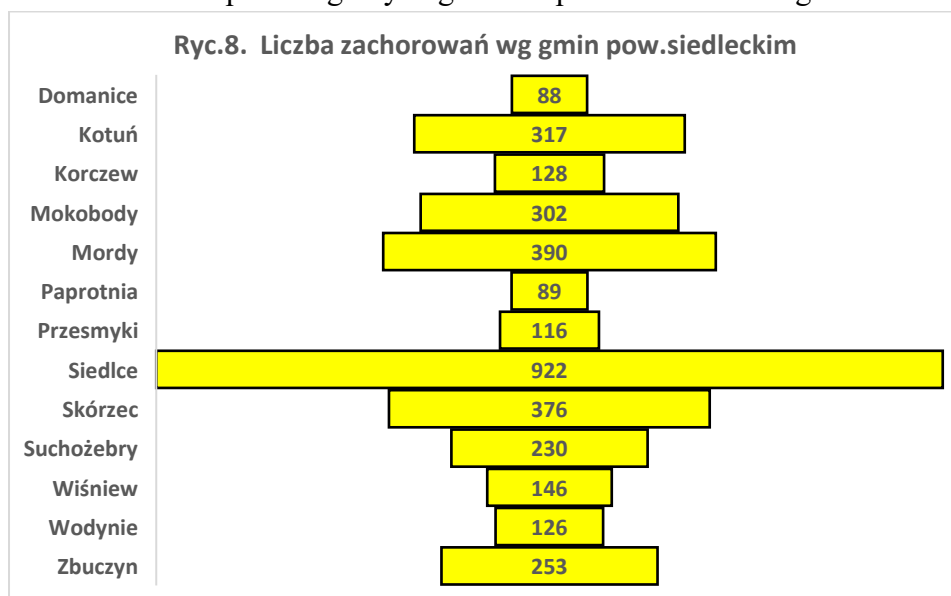
W I kw. 2022 r. tak jak w dwóch poprzednich latach, najpoważniejszym zagrożeniem dla zdrowia publicznego na terenie pow. siedleckiego, były zakażenia wywołane wirusem SARS-CoV-2. Potem liczba zachorowań gwałtownie spadła, natomiast niewielki wzrost zachorowań wystąpił ponownie w okresie od sierpnia do października. Niemal od początku roku dominował

wariant Omikron, co potwierdzały wyniki sekwencjonowania próbek pochodzących od mieszkańców pow. siedleckiego.

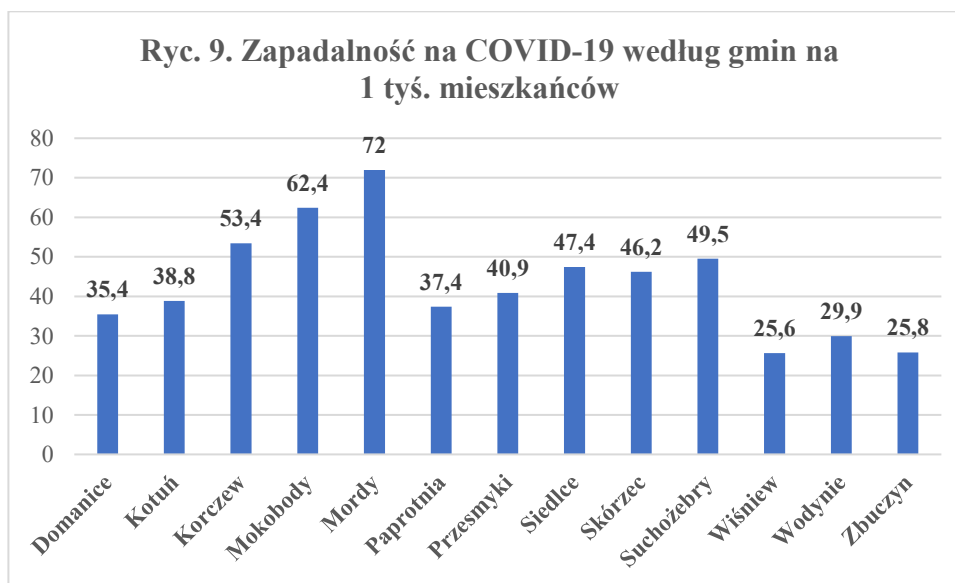
W 2022 r. odnotowano na terenie pow. siedleckiego **3483** przypadki zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Zmarło **41** osób, co stanowi prawie **1,17 %** wszystkich chorych. Spośród wszystkich chorych, zaszczepionych przeciwko COVID-19 (co najmniej jedną dawką szczepionki) było 46,5 % osób. Biorąc pod uwagę płeć osób zakażonych SARS-CoV-2 z terenu powiatu siedleckiego w 2022 r., większą liczbę zakażeń odnotowano wśród kobiet (1945 przypadków) – stanowiły one ok. 55,8 % ogółu zakażonych.



Najwięcej zachorowań odnotowano w gminie Siedlce - 922. Najmniejszą liczbę zakażeń odnotowano w gminie Domanice – 88. Na ryc. 8 zaprezentowano liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2 w poszczególnych gminach powiatu siedleckiego w 2022 r.



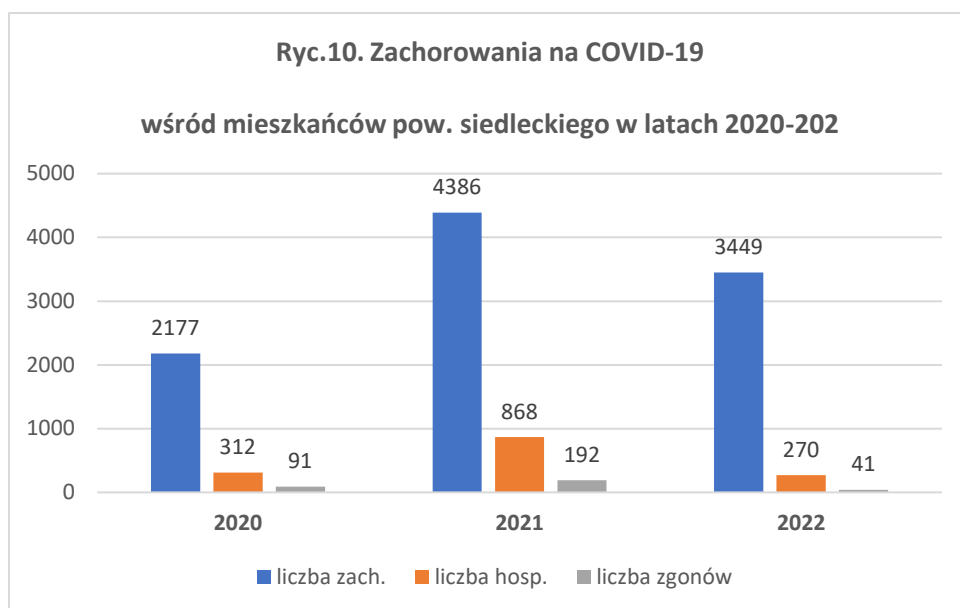
Gminy w których zapadalność na COVID-19 na 1 tyś. mieszkańców była największa to Mordy, Mokobody i Korczew, natomiast najniższą zapadalność odnotowano w gminie Wiśniew.



Analiza zgonów 41 mieszkańców pow. siedleckiego z przyczyn COVID-19 wskazuje, że wśród osób zmarłych **65,9%** wszystkich zgonów dotyczyło osób niezaszczepionych (27). W odniesieniu do zgonów z powodu COVID-19 według płci, rozkład był następujący – zmarły 22 kobiety (co stanowi 53,7% liczby zgonów) oraz 19 mężczyzn (co stanowi 46,3 % liczby zgonów). Wszystkie zgony w powiecie siedleckim w 2022 r. dotyczyły osób powyżej 50 roku życia. Średnia wieku osób zmarłych wyniosła 78 lat i 4 m-ce (w 2021 r. było to 76 lat 10 miesięcy).

Tab.7. Struktura zgonów na COVID-19 wg. grup wiekowych w pow. siedleckim w 2022 r.

Grupa wiekowa	50-59	60-69	70-79	80-89	90+	razem
Liczba zgonów z powodu COVID-19	3	7	10	13	8	41



PODSUMOWANIE

Rok 2022 r., a zwłaszcza I kwartał tego roku, był w dalszym ciągu zdeterminowany przez działania zapobiegające rozwojowi epidemii SARS-CoV-2. Należy podkreślić, że aktualna liczba zachorowań na COVID-19 pozostaje mocno niedoszacowana, ze względu na małą liczbę wykonywanych testów oraz niezgłaszanie się pacjentów do lekarza, biorących łagodny przebieg choroby za zwykłe przeziębienie.

Zaobserwowano natomiast lekki wzrost występowania chorób zakaźnych objętych sprawozdawczością, w stosunku do stanu podczas największych wzrostów epidemicznych COVID-19 w latach 2020-2021, do czego przyczyniły się: zniesienie obostrzeń typu kwarantanna i maseczki, likwidacja teleporad, powrót z pracy zdalnej do stacjonarnej oraz do szkół, przedszkoli i żłobków, powrót do zwiększonej aktywności towarzyskiej mieszkańców powiatu (imprezy zbiorowe, wesela, chrzciny, itp.).

Tabela będąca załącznikiem do niniejszego opracowania zawiera dane liczbowe o zarejestrowanych zakażeniach i chorobach zakaźnych mieszkańców powiatu siedleckiego oraz wyliczone wskaźniki zapadalności porównawczo w latach 2018-2022.

Tab. 5. Zachorowania i zapadalność (100 tys. mieszkańców) na wybrane choroby zakaźne na terenie powiatu siedleckiego w latach 2018– 2022

Lp.	Jednostka chorobowa	2018		2019		2020		2021		2021	
		Liczba zach.	Zapadalność na 100 tys.	Liczba zach.	Zapadalność na 100 tys.	Liczba zach.	Zapadalność na 100 tys.	Liczba zach.	Zapadalność na 100 tys.	Liczba zach.	Zapadalność na 100 tys.
1	Dur brzuszny (A01.0)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Dury rzekome A.B.C.(A01.1-A01.3)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Salmonellozy (A02.0)	30	36,8	53	65,0	28	34,3	33	40,5	20	24,8
4	Czerwonka (A03)	0	0	0	0	1	1,2	0	0	0	0
5	Biegunki u dzieci do lat 2 (A04,A08,A09)	66	37,6*	113	64,4*	33	18,7*	47	26,8*	83	40,44*
6	Wirusowe zapalenie wątroby ogółem	15	18,5	12	14,8	1	1,2	5	6,1	5	6,2
7	w tym wzv typu A (B15)	4	4,9	1	1,2	0	0	0	0	0	0
8	wzv typu B (B16, B18.0-B18.1)	3	3,7	3	3,7	0	0	1	1,2	2	2,4
9	wzv typu C (B17.1, B18.2)	8	9,6	8	9,6	1	1,2	4	4,9	3	3,7
10	Odra (B05)	6	7,2	1	1,2	0	0	0	0	0	0
11	Krztusiec	8	9,6	3	3,7	6	7,2	0	0	1	1,2
12	Nagminne zapalenie przyusznicy (B26)	2	2,4	2	2,4	2	2,4	2	0	0	0
13	Ospa wietrzna (B01)	215	263,2	371	454,2	521	637,8	247	302,4	464	576,9
14	Różyczka (B06, P35.0)	1	1,2	0	0	0	0	0	0	0	0
15	Kontakt ze zwierzęciem, po którym podjęto szczepienia p-w wściekliznie	20	24,5	33	40,4	20	24,5	12	14,7	19	23,6
16	COVID-19**	x	x	x	x	2177	267,5**	4415	542,5**	3483	4333,0**
*Zapadalność na 1 tys. dzieci do lat 2 **Zapadalność na 10 tys. mieszkańców											

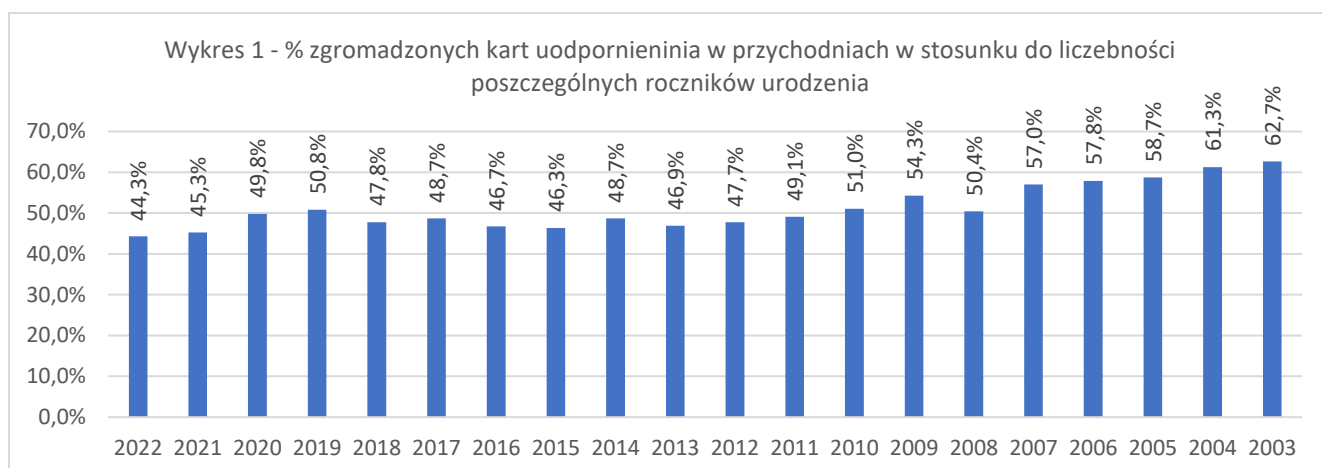
Analiza wykonawstwa szczepień ochronnych na terenie powiatu ziemskiego siedleckiego w 2022 roku

Ocena wykonawstwa szczepień ochronnych za rok 2022 została sporządzona na podstawie rocznych sprawozdań ze szczepień na drukach MZ-54, przekazanych przez placówki wykonujące szczepienia ochronne na terenie powiatu siedleckiego. Oceną objęto szczepienia:

1. przeciw błonicy i tężcowi w rocznikach: 2022-2003
2. przeciw krztuścowi w rocznikach: 2022-2006
3. przeciw poliomyelitis w rocznikach: 2022-2013
4. przeciw gruźlicy w rocznikach: 2022, 2021
5. przeciw wzw typu B w rocznikach: 2022-2018
6. przeciw odrze, śwince i różyczce w rocznikach: 2021-2009
7. przeciw różyczce dziewczynek w rocznikach: 2013-2007
8. przeciwko rotawirusom w rocznikach: 2022, 2021
9. przeciwko zakażeniom pneumokokowym w rocznikach: 2022-2017.

W ciągu roku 2022 szczepienia ochronne dzieci i młodzieży na terenie powiatu ziemskiego siedleckiego nadal wykonywane były przez 15 przedsiębiorstw podmiotów leczniczych (1 publiczny oraz 14 niepublicznych). Szczepienia wynikające z Programu Szczepień Ochronnych realizowano łącznie w 25 przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej, z czego 5 były to przychodnie publiczne, podlegające SP ZOZ w Siedlcach, a 20 niepublicznych podmiotów leczniczych.

W przychodniach tych zgromadzono **9749** kart szczepień dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat, zapisanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej według stanu na 31.12.2022 r. Zaznaczyć jednakże należy, że tylko część dzieci i młodzieży, zamieszkałych na terenie powiatu korzysta ze świadczeń medycznych w podmiotach leczniczych funkcjonujących na terenie powiatu. W zależności od rocznika urodzenia w roku 2022 było to od 44,3% do 62,7% ogólnej liczby mieszkańców powiatu z danego rocznika, przy czym najmniej - w najmłodszych rocznikach, co ilustruje wykres 1. Pozostała część dzieci i młodzieży zapisana jest do przychodni podstawowej opieki zdrowotnej na terenie miasta Siedlce lub powiatów ościennych i jest przez nie sprawozdawana w ogólnej liczbie zapisanych pacjentów.

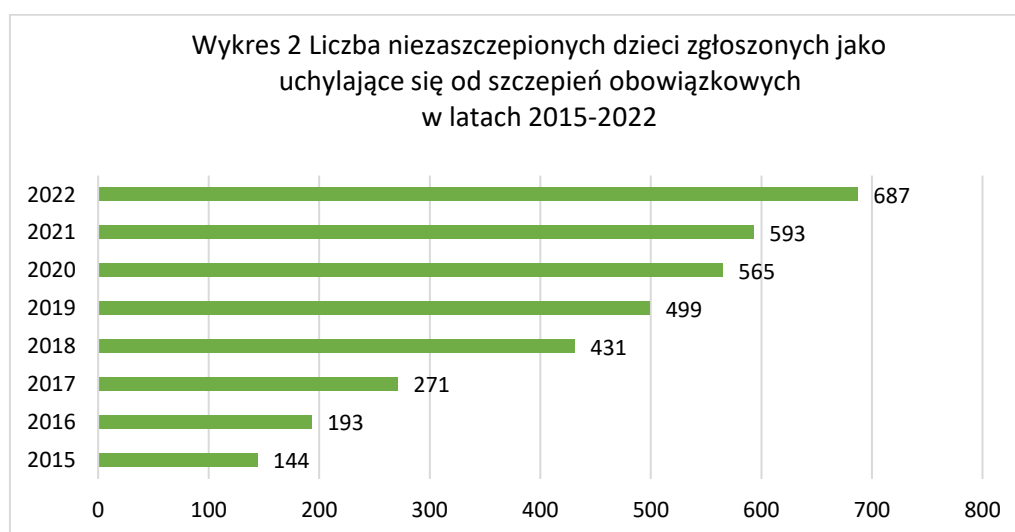


Łącznie na terenie miasta Siedlce i powiatu siedleckiego, wg stanu na koniec 2022 r. szczepienia obowiązkowe nie były realizowane w różnym stopniu u **687** dzieci. Stanowi to **7,4 %** wszystkich dzieci zgłoszonych jako uchylających się od szczepień z terenu całego województwa mazowieckiego (odsetek podobny jak w roku ubiegłym).

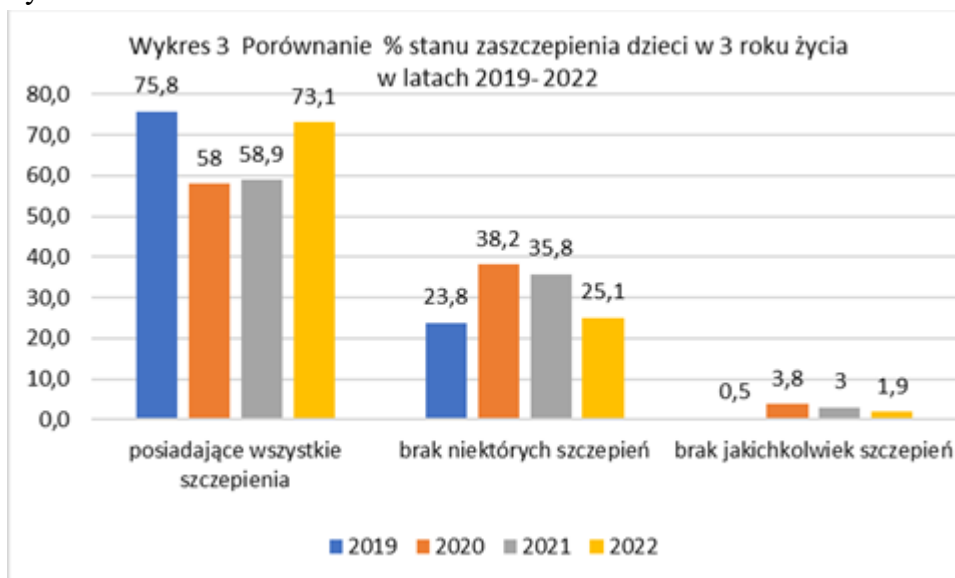
Tab.1 ilustruje dane liczbowe o liczbie zarejestrowanych dzieci, uchylających się od realizacji szczepień obowiązkowych na terenie Polski i województwa mazowieckiego w ciągu ostatnich kilku lat (% osób uchylających się od szczepień w całej populacji, podlegającej w danym roku kalendarzowym obowiązkowym szczepieniom w wieku 0-19 lat) na przestrzeni lat 2015-2022.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Woj. mazowieckie	2 717	4 368	4559	6155	7273	7782	8437	9314
Polska	16 689 (2,3 %)	23 147 (3,2 %)	30 089 (4,1 %)	40 342 (5,5 %)	48 609 (6,6 %)	50 575 (6,9 %)	61 368 (8,3 %)	Brak danych

Wykres 2 przedstawia liczbę dzieci zgłoszonych jako uchylające się od realizacji szczepień obowiązkowych na terenie działania PPIS w Siedlcach, porównawczo na przestrzeni lat 2015-2022 wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku.



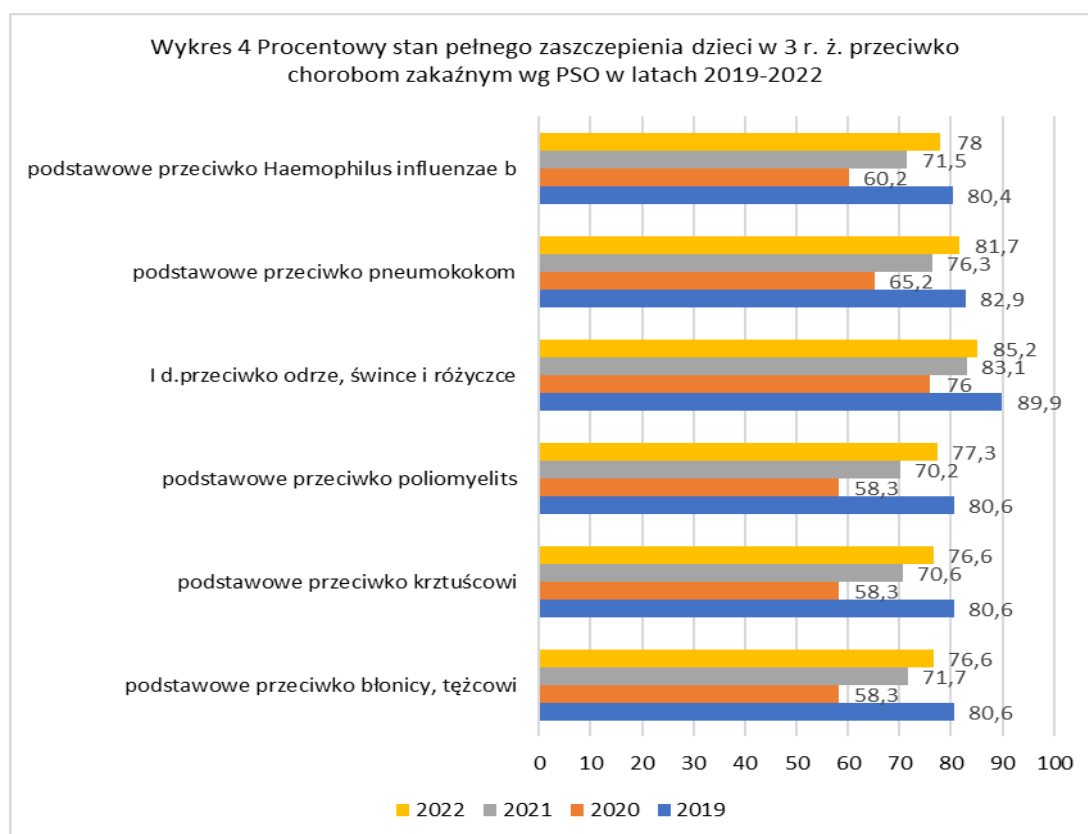
W sprawozdaniach rocznych MZ-54 z realizacji szczepień obowiązkowych, uwzględniane są dane dotyczące stopnia realizacji szczepień obowiązkowych u dzieci w trzecim roku życia – dziecko w tym wieku powinno mieć zakończone wszystkie szczepienia podstawowe przeciwko chorobom zakaźnym wynikającym z kalendarza szczepień. Wykres 3 prezentuje porównanie wykonania szczepień dzieci w tym wieku, w poszczególnych latach sprawozdawczych od 2019 do 2022.



W analizowanym okresie najlepiej wyszczepione były dzieci w 3 r.ż. w roku 2019 - 75,8% z nich miało podane wszystkie dawki szczepionek wymaganych w Programie Szczepień Ochronnych (PSO), 23,8 % nie podano niektórych dawek, natomiast tylko 0,5 % ogółu rocznika nie miało podanej żadnej dawki z wymaganych szczepionek (nawet przeciwko gruźlicy i wzw B po urodzeniu). W latach pandemii COVID, realizacja szczepień uległa znacznemu pogorszeniu (m. in. przez różnego rodzaju trudności z dostępem do lekarza POZ, trudnościami w organizacji planowych szczepień u dzieci) - odsetki dzieci w pełni zaszczepionych w tym wieku spadły do poziomu 58 - 58,9%, wzrósł za to udział dzieci z częściowymi brakami w realizacji szczepień do poziomu 38,2 % w 2020 i 35,8 % w 2021 roku oraz dzieci w ogóle nie zaszczepionych (do 3,8 % w 2020 i 3% w 2021 r.). W roku 2022 widać natomiast wyraźną poprawę szczepień w grupie 3-latków – wszystkimi dawkami odpowiednimi dla wieku, w pełni zaszczepionych zostało 73,1% populacji tego rocznika, ale co ważniejsze, do 1,9% zmniejszył się odsetek dzieci nie zaszczepionych w ogóle przeciwko żadnej chorobie zakaźnej.

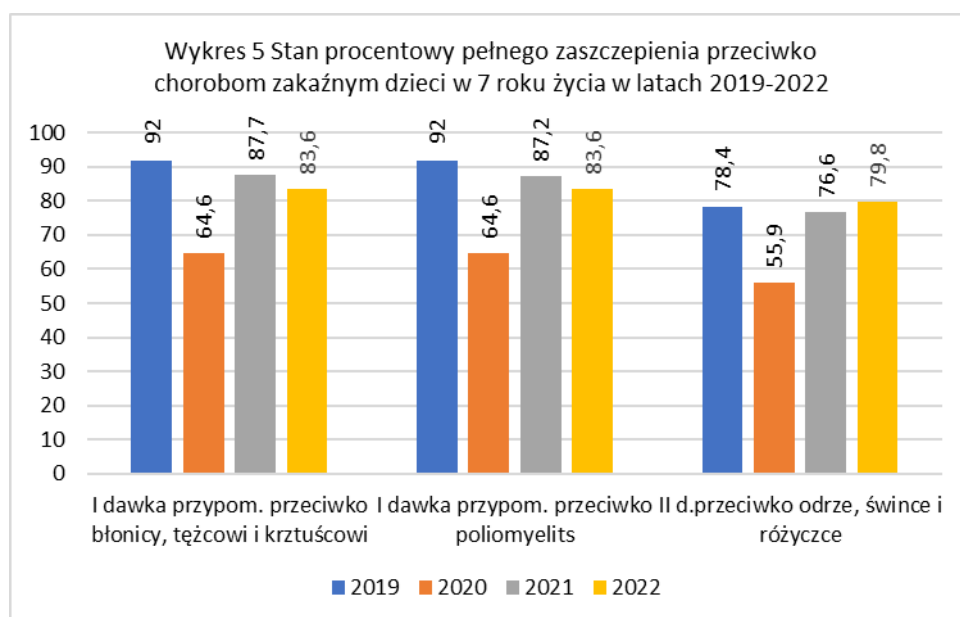
W celu zapewnienia odporności zbiorowiskowej i zapewnienia skutecznej ochrony przeciwko rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych, którym można zapobiegać poprzez szczepienia, zalecany poziom zaszczepienia powinien osiągać co najmniej 90% lub w przypadku niektórych chorób takich jak odra, powyżej 95% populacji podlegającej szczepieniom. Już od kilku lat obserwowana jest sytuacja, że dzieci mieszkające na terenie powiatu siedleckiego nie są zaszczepione w dostatecznie wysokim odsetku, a okres pandemii dodatkowo wyraźnie pogorszył te wskaźniki. Za mierniki świadczące o stanie realizacji szczepień obowiązkowych uznaje się stopień realizacji szczepień u dzieci w 3 roku życia (jako tych, które powinny mieć zakończone wszystkie szczepienia podstawowe) oraz w 7 roku życia (jako tych, które powinny mieć podane pierwsze dawki przypominające).

Wykres 4 prezentuje wskaźniki wykonania pełnych szczepień podstawowych wg PSO u dzieci w 3 r.ż., porównawczo w latach 2019 - 2022. W 2022 r. zaobserwowano wyraźny wzrost stanu wyszczepienia dzieci w tej grupie wiekowej, po bardzo dużych spadkach podczas pandemii COVID-19, lecz nadal w żadnym rodzaju szczepienia nie osiągnięto współczynników z roku 2019 r. i pozostają one niższe od 1,2%, w przypadku szczepień przeciwko pneumokokom (82,9 % w 2019 versus 81,7 % w 2022), do 4,7 % w przypadku szczepień przeciwko odrze, śwince i różyczce (89,9% w 2019 versus 85,2 % w 2022).



W populacji dzieci w 3 r.ż. najlepiej zrealizowane są szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce oraz zakażeniom pneumokokowym, najgorzej zaś przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi (76,6 % dzieci ma zrealizowane pełne czterodawkowe szczepienie podstawowe).

Na wykresie 5 zaprezentowano procentowy stan zaszczepienia dzieci w 7 roku życia dawkami przypominającymi przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis oraz przeciwko odrze, śwince i różyczce. W analizowanej populacji, w 2022 r. 83,6 % miało podaną I dawkę przypominającą przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis, ale jest to mniejszy odsetek niż w 2021 r. (było to ponad 87 %), czy w 2019 r., czyli przed pandemią (było to 92%). Jedynie w przypadku podania II dawki przeciwko odrze, śwince i różyczce odsetek w pełni zaszczepionych 7-latków wzrósł do 79,8 %, co jest odsetkiem o 1,4 % wyższym niż przed pandemią (w 2019 r. było to 78,4%).



Szczepienia przeciwko gruźlicy wykonywane są u noworodków w oddziale noworodkowym, w związku z czym rokrocznie jest wysoki procent uodpornienia (w roczniku 2022 zaszczepiono 95,1% urodzonych dzieci, natomiast w roczniku 2021 – 97,7%). Jest to szczepienie z najlepszym wskaźnikiem realizacji, chociaż obserwuje się lekką tendencję spadkową w porównaniu do lat poprzednich.

W porównaniu do lat 2019 - 2021 stan wyszczepienia populacji analizowanych roczników przeciwko wzv B lekko się poprawił (tabela 3) – w 2022r. nieuodpornionych pozostawało 7,3 % dzieci w analizowanych rocznikach. Natomiast pełny, trzy- lub czterodawkowy schemat szczepienia zrealizowano u 79,2 % populacji (w roku ubiegłym było to 78,4%).

Tabela 2. Stan zaszczepienia przeciwko wzv B ogółem w rocznikach 2022-2018, w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi w latach 2019-2022.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie pierwotne (2 dawki)	Wykonane szczepienie uzupełniające (3 dawki)	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
2145	291	1698	1989	156
% ogółu podlegających	13,6 %	79,2 %	92,8 %	7,3 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2021	12,4 %	78,4 %	90,8 %	9,2 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	15,5 %	78,6 %	94,4 %	5,6 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	12,3 %	81,5%	93,8 %	6,2 %

W odniesieniu do szczepień przeciwko rotawirusom, dzieci urodzone w 2022 r. zostały zaszczepione w 50,4 %, natomiast spośród dzieci urodzonych w 2021r. w pełni zaszczepionych

zostało 71,6 % ogółu populacji. Dla szczepienia tego istnieje maksymalny wiek podania do 32 tygodnia życia (przy zalecanym terminie schematu trzydawkowego do 22 tygodnia), stąd też część dzieci w przypadku przesunięcia wizyt szczepiennych może mieć nie zakończony schemat szczepienia podstawowego.

Tabela 3. Stan zaszczepienia przeciwko błonicy i tężcowi ogółem w rocznikach 2022-2003, w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi w latach 2019-2022.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe (pierwotne +uzupełniające)	Wykonana I dawka przypominająca w 6 r.ż.	Wykonana II dawka przypominająca w 14 r.ż.	Wykonana III dawka przypominająca w 19 r.ż.	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
9749	2144	3758	2703	825	9430	319
% ogółu podlegających	22 %	38,5 %	27,7 %	8,5 %	96,7%	3,2 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2021	22,2 %	38,4 %	28,1 %	7,1 %	95,8 %	4,2 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2020	21,7 %	37,9 %	27,8 %	8,6 %	96,1 %	3,9 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2019	20,6 %	37,6 %	29,0 %	9,5 %	96,8 %	3,2 %

Tabela 4. Stan zaszczepienia przeciwko krztuścowi ogółem w rocznikach 2022-2006, w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi w latach 2019-2022.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe (pierwotne +uzupełniające)	Wykonana I dawka przypominająca w 6 r.ż.	Wykonana II dawka przypominająca w 14 r.ż.	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
8079	2150	3628	1878	7656	423
% ogółu podlegających	26,6 %	44,9 %	23,2 %	94,8 %	5,2 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2021	27,0 %	46,4 %	21,2 %	94,6 %	5,4 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2020	26,4 %	45,8 %	23,0 %	95,2 %	4,8 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2019	25,3 %	46,2 %	24,5 %	96,0 %	4,0 %

Porównując dane dotyczące stanu zaszczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi oraz poliomyelitis za 2022r. ze stanem zaszczepienia analogicznych roczników sprawozdawczych z 2021r., we wszystkich rodzajach tych szczepień (choć w różnym stopniu) można zaobserwować spadek liczby osób nieuodpornionych i jednocześnie wzrost liczby osób uodpornionych. W ciągu 2022 odsetek osób nieuodpornionych przeciwko błonicy i tężcowi zmalał o 1 % przy błonicy i tężcu - do 3,2 % (analogicznie jak w przedpandemicznym 2019

r.), natomiast tylko o 0,2 % przy krztuścu, o 0,3 % przy poliomyelitis. Tylko w przypadku szczepień przeciwko błonicy i tężcowi populacyjny wskaźnik zaszczepienia przekroczył 95 % i wyniósł **96,7 %**, dla szczepień przeciwko krztuścowi – **94,8 %**, natomiast dla poliomyelitis – **90,7%**.

Najwięcej osób pozostaje nieuodpornionych przeciwko poliomyelitis. Od 3 lat nieuodpornionych pozostaje ponad 9 % mieszkańców powiatu siedleckiego – za 2022r. było to 9,2% ogółu podlegających szczepieniu, kiedy za 2019r. było to 7,8% ogółu podlegających. Jest to niepokojące zjawisko tak niskich wskaźników wyszczepienia w odniesieniu do choroby zakaźnej - poliomyelitis, która objęta jest ogólnosiwiatowym programem eradykacji.

Tabela 5. Stan zaszczepienia przeciwko poliomyelitis ogółem w rocznikach 2022-2013, w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi w latach 2019-2022.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie pierwotne	Wykonane szczepienie uzupełniające	Wykonana I dawka przypominająca w 6 r.ż.	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
4412	550	1572	1883	4005	407
% ogółu podlegających	12,5 %	35,6	42,7 %	<u>90,7 %</u>	<u>9,2 %</u>
% ogółu podlegających-dane za rok 2021	14,2 %	34,1 %	42,2 %	90,5 %	9,5 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2020	12,8 %	34,6 %	43 %	90,3 %	9,6 %
% ogółu podlegających-dane za rok 2019	12,5 %	33,1%	46,6 %	92,3 %	7,8 %

W przypadku poliomyelitis należy wspomnieć, że na świecie zachorowania na polio wywołane wirusem dzikim nadal występują na terenie Afganistanu i Pakistanu, natomiast w wielu innych krajach stwierdza się krążenie wirusów pochodzących z uprzednio stosowanych szczepionek żywych, atenuowanych przeciwko poliomyelitis, które po odpowiednio długim krążeniu w środowiskach osób nieuodpornionych, odzyskały zdolności infekcyjne i ponownie mogą wywoływać zachorowania. Zdarzenia takie zanotowano również na obszarze Ukrainy.

Zmniejszenie stanu wyszczepienia przeciwko poliomyelitis związane jest z ryzykiem wystąpienia zachorowań w przypadku zawleczenia tej choroby w wyniku np. powrotu z podróży do krajów, gdzie zachorowania występują, zachorowania emigranta lub uchodźcy i kontaktu z populacją nieuodpornioną na terenie Polski.

Tabela 6. Stan zaszczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce ogółem w rocznikach 2021-2009, w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi w latach 2019-2022.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe	Wykonana I dawka przypominająca	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
---	---------------------------------	---------------------------------	--	---

6063	2040	3639	5679	384
% ogółu podlegających	33,6 %	60 %	<u>93,7 %</u>	<u>6,3 %</u>
% ogółu podlegających- dane za rok 2021	40,2 %	52,9 %	93,1 %	6,9 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	44,7 %	49,9 %	94,5 %	5,5 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2019	47,8 %	48 %	95,8 %	4,2 %

Rok 2022 jest pierwszym od 3 lat rokiem, gdy liczba dzieci niezaszczepionych przeciwko odrze, śwince i różyczce zmniejszyła się – bez żadnej dawki szczepionki pozostawało 6,3 % analizowanych roczników, podczas gdy w latach poprzednich było odpowiednio 6,9 %, 5,5% oraz 4,2 % dzieci i młodzieży z analizowanych roczników. Zaszczepienie **93,7 %** populacji przeciwko odrze, śwince i różyczce jest niewystarczające do skutecznego zapobiegania występowaniu zachorowań. Zważywszy na napływ uchodźców z Ukrainy, w tym znaczną liczbę dzieci i młodzieży, gdzie często brak jest informacji o dotychczasowych szczepieniach lub wręcz brakuje tych szczepień w związku z wojną i kryzysem w realizacji kalendarza szczepień w Ukrainie, jest to zjawisko bardzo niepokojące. Stwarza realne zagrożenie dla wybuchu kolejnej epidemii odry nie tylko na poziomie lokalnym, ale również na obszarze całej Polski i to niezależnie od emigrantów z Ukrainy. Wskaźnik zaszczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce poniżej 95% populacji nie wystarcza do skutecznego zapobiegania przypadkom odry zgodnie z ogólnosiwiatowym programem eliminacji odry, który zakłada utrzymanie poziomu zaszczepionej populacji na poziomie powyżej 95%, zapewniającej odporność zbiorowiskową.

Tabela 7. Stan zaszczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce dziewczynek ogółem w rocznikach 2013-2007 w porównaniu % z analogicznymi rocznikami roboczymi w latach 2019-2022.

Liczba wszystkich osób podlegających szczepieniom	Wykonane szczepienie podstawowe	Wykonana I dawka przypominająca	Razem – uodpornieni w rocznikach roboczych	Osoby nieuodpornione w rocznikach roboczych
1712	115	1590	1705	7
% ogółu podlegających	6,7 %	92,9 %	99,6 %	0,4 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2021	7,7 %	91,8 %	99,5 %	0,5 %
% ogółu podlegających- dane za rok 2020	9,3 %	90,4 %	99,8 %	0,22 %
% ogółu podlegających - dane za rok 2019	5 %	94,6%	99,6 %	0,4 %

Podobnie do lat poprzednich, niezaszczepionych przeciwko odrze, śwince i różyczce pozostaje niewielki odsetek (0,4 %) analizowanej populacji dziewczynek, ale jednocześnie tylko niecałe 93 % jest zaszczepionych dwiema dawkami, co daje nieskuteczną ochronę populacyjną przed zachorowaniami na odrę w rocznikach starszych.

W 2022 roku przeciwko zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenzae* typu b co najmniej dawkami pierwotnymi szczepienia podstawowego zostało zaszczepionych 85,4% dzieci urodzonych w latach 2022-2017. Natomiast przeciwko zakażeniom wywoływanym przez pneumokoki co najmniej dawki pierwotne szczepienia przyjęło 86,6 % dzieci z tych samych roczników urodzenia.

Stwierdzić należy, że wśród pacjentów punktów szczepień na terenie powiatu siedleckiego niezbyt popularne są szczepienia zalecane. Prawdopodobnie ma tutaj znaczenie strona finansowa (niektóre preparaty mają dosyć wysoką cenę zakupu) oraz ograniczona dostępność (nie wszystkie przychodnie mają szczepionki zalecane w punkcie szczepień, pacjent musi zrealizować receptę w aptece i ponownie wrócić do przychodni), ale również być może mniejsza świadomość korzyści związanych z wykonywaniem i mniej intensywne działania związane z promocją szczepień zalecanych dostępną w placówkach.

W ciągu 2022r. łącznie zaszczepiono dodatkowo:

- przeciwko ospie wietrznej - 60 dzieci w wieku 0-11 lat oraz 17 osób powyżej 12 lat,
- przeciwko krztuścowi - 94 osób (w tym 5 osób w wieku 20-29 lat, 88 osób powyżej 30 lat),
- przeciwko błonicy – 136 osób, wszystkie w wieku powyżej 20 lat,
- przeciwko odrze, śwince i różyczce – 1 osoba powyżej 30 lat,
- przeciwko pneumokokom – 27 osób (w tym wszystkie dotyczyły osób powyżej 30 lat),
- przeciwko zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b – 2 osoby powyżej 30 lat,
- przeciwko grypie – 1349 osób (mniej osób niż w 2021, kiedy zaszczerpiło się 1677 osób), przy czym dzieci w wieku 0-4 lata stanowiły tylko 0,4 % zaszczepionych (o 0,3 % mniej niż w roku poprzednim), dzieci w wieku 5-14 lat – 1,7 % (o 1 % mniej niż w roku poprzednim), młodzież i dorośli w wieku 15-64 lata – 39% (o 4 % mniej niż w 2021), a osoby powyżej 65 lat 59% (o 5,5 % więcej zaszczepionych w tej grupie niż w roku poprzednim),
- przeciwko kleszczowemu zapaleniu mózgu – 52 osoby (w tym 16 osób w wieku 0-19 lat i 36 osób powyżej 20 lat),
- przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis* – 50 osób (w tym 42 osoby w wieku 0-19 lat oraz 8 osób powyżej 20 lat),
- przeciwko wirusowi HPV – 8 osób, w tym 2 dzieci w wieku 10-14 lat,
- przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A – 6 osób, w tym 5 osób powyżej 20 lat,
- przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B – 244 osoby w wieku powyżej 20 lat.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Bezpieczeństwa Żywności

Pod nadzorem Sekcji Higieny Żywności i Żywienia (HŻiŻ) Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej (PSSE) w Siedlcach w 2022 r. znajdowało się 1420 obiektów żywnościowo-żywnościowych zlokalizowanych na terenie powiatu siedleckiego, w tym 543 gospodarstwa zajmujące się produkcją pierwotną, 116 sprzedażą bezpośrednią, 1 prowadzący wyłącznie rolniczy handel detaliczny (RHD) oraz 37 zajmujących się produkcją łączoną w zakresie produkcji pierwotnej, dostaw bezpośrednich i RHD.

Zakłady	Liczba obiektów będących pod nadzorem		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba decyzji administracyjnych z poleceniami wykonania obowiązku		Liczba mandatów		Kwota mandatów	
Rok	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Produkcji żywności	691	753	40	59	2	3	1	10	200	2050
Obrotu żywnością	477	461	90	109	0	1	4	11	900	2600
Żywienia zbiorowego	173	200	26	43	0	0	2	1	300	200
Zakłady obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	2	6	2	5	0	0	0		0	0
Razem	1343	1420	158	216	2	4	7	22	1400	4850

W 2022 roku przeprowadzono 216 kontroli w obiektach żywnościowo-żywnościowych, zlokalizowanych na terenie powiatu siedleckiego. Były to kontrole podstawowe, sprawdzające, tematyczne i interwencyjne. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 76 decyzji opłat oraz 4 decyzje z poleceniami wykonania obowiązku, dotyczące uchybień sanitarno-technicznych. Za stwierdzone uchybienia higieniczno-sanitarne, na osoby odpowiedzialne, nałożono 22 mandaty karne na sumę 4850 zł. Mandaty najczęściej nakładano z powodu nie przestrzegania przez personel zasad higieny podczas sprzedaży lub przy produkcji artykułów spożywczych, sprzedaży produktów spożywczych po dacie minimalnej trwałości lub terminie przydatności do spożycia.

Na wniosek podmiotów wydano 34 decyzje zatwierdzenia dla zakładów spełniających wymagania do prowadzenia działalności w zakresie produkcji, magazynowania, bądź obrotu

środkami spożywczymi oraz wpisano do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS) 26 gospodarstw rolnych prowadzących produkcję pierwotną. Zgodnie z ustawą o bezpieczeństwie żywności i żywienia, odpowiedzialność za bezpieczeństwo żywności spoczywa na operatorze żywności, a służby kontrolne sprawdzają jedynie czy przedsiębiorca respektuje przepisy prawa.

Ponadto prowadzono kontrole w obiektach żywnościowo-żywnościowych w związku z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń. Kontrole dotyczyły identyfikowalności, legalności sprzedawanego mięsa wieprzowego i dziczyzny oraz produktów z niego wytworzonych a także gospodarki odpadami, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności pobrano 54 próbki środków spożywczych w obiektach zlokalizowanych na terenie powiatu siedleckiego. Zakwestionowano partię środka spożywczego pn. „Mięso mielone z kurczaka świeże KRAINA MIĘS Select”, z uwagi na obecność drobnoustrojów chorobotwórczych *Salmonella* z grupy C₂ - *Salmonella Newport* w 25g produktu. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach podjął czynności kontrolne zgodnie z przepisami prawa w tym zakresie.

W okresie zimowym i letnim prowadzono nadzór nad żywieniem w placówkach organizujących wypoczynek dla dzieci i młodzieży tj.:

- półkolonie zorganizowane w okresie zimowym w jednym obiekcie na terenie powiatu siedleckiego. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości wpływających na bezpieczeństwo żywności i żywienia. Oceniono jadłospis na zgodność z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 r., poz. 1154) - bez uwag.

- kolonie zorganizowane w okresie letnim w jednym obiekcie na terenie powiatu siedleckiego. W zakładzie nie stwierdzono nieprawidłowości wpływających na bezpieczeństwo żywności i żywienia. Oceniono jadłospis na zgodność z ww. rozporządzeniem - nie stwierdzono nieprawidłowości w powyższym zakresie.

Przeprowadzono kontrolę sanitarną w zakładzie opiekuńczo leczniczym na terenie powiatu siedleckiego, podczas której dokonano oceny jadłospisu. Zwrócono uwagę, że:

- do posiłków głównych często stosowany jest ryż, płatki ryżowe oraz ziemniaki, brak urozmaicenia w kierunku kasz tj. jaglana, gryczana, orkiszowa, kuskus, jak również płatków występujące w zupach mlecznych, gdzie również można wdrożyć płatki od gatunków ww. kasz.
- do posiłków tj. śniadania i kolacji pacjenci otrzymywali w niektórych dniach tylko ćwikłę, jak również małe urozmaicenie dodatku porcji warzyw w śniadaniu (podawany jest pomidor na zmianę z ogórkiem).

W przedstawionym dekadowym jadłospisie pacjenci nie otrzymali w posiłku głównym obiadowym porcji ryby, w jednym dniu na kolację podano pastę jajeczną i tuńczyka. W głównych posiłkach zabrakło dodatku roślin strączkowych.

W 2022 roku do Sekcji Higieny Żywności i Żywienia wpłynęło 20 interwencji od mieszkańców powiatu siedleckiego dotyczących niewłaściwej jakości środków spożywczych, braku higieny w obiektach żywnościowo - żywieniowych. W 7 przypadkach zarzuty podjęte

w interwencji potwierdziły się, 6 osób odpowiedzialnych ukarano mandataми karnymi na kwotę 1300 zł.

Obserwujemy stały wzrost poprawy żywienia w nadzorowanych obiektach. Osoby odpowiedzialne w placówkach za planowanie jadłospisów uwzględniają uwagi i zalecenia Instytutu Żywności i Żywienia w zakresie żywienia określonych grup dzieci (szkoły, przedszkola, żłobki), co prowadzi do poprawy jakości żywienia w placówkach oświatowych. Gorsza sytuacja jest z żywieniem w systemie cateringowym, gdzie odpowiedzialność rozmywa się pomiędzy odbiorcą i dostawcą.

W 2022 r. w ramach systemu RASFF (systemu wczesnego ostrzegania o produktach niebezpiecznych) przeprowadzono 24 kontrole, dotyczące procesu wycofywania środków spożywczych (19 kontroli) oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (5 kontroli) z obiektów położonych na terenie powiatu siedleckiego.

Podsumowując stwierdzamy, że stan techniczny oraz sanitarny obiektów będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej ulega poprawie. Nadal dużym problemem jest niefrasobliwy stosunek właścicieli i personelu do zasad higieny, które winny być przestrzegane podczas produkcji czy sprzedaży artykułów spożywczych. Pracownikami są często osoby bez wiedzy na te tematy, co zazwyczaj skutkuje niewłaściwym traktowaniem własnego stanowiska pracy. Brak wiedzy i świadomości zagrożeń często wykazują też właściciele obiektów, którzy powinni umożliwić pracownikom zdobycie wiedzy w zakresie higieniczno - sanitarnym, obejmującej prowadzoną działalność. Częsta rotacja pracowników też nie sprzyja utrwalaniu zdobytej wiedzy na temat higienicznej sprzedaży środków spożywczych. Wymagane prawem procedury dobrych praktyk higienicznych i produkcyjnych oraz system HACCP, których sporządzenie i przestrzeganie mogłoby wpłynąć na poprawę tej sytuacji, są wprowadzone bardzo powoli przez przedsiębiorców. Brak wiedzy fachowej jest w dużym stopniu odpowiedzialny za niewłaściwe postępowanie ze środkami spożywczymi w produkcji, obrocie oraz placówkach żywieniowych. Zgodnie z Rozporządzeniem (WE) Nr 853/2004 Rozdział XII załącznika II Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie higieny środków spożywczych, to przedsiębiorstwa sektora spożywczego zapewniają, że personel pracujący z żywnością jest szkolony w sprawach higieny żywności odpowiednio do jego charakteru pracy.

Kolejnym problemem jest brak wiedzy przedsiębiorców na temat wymagań obowiązujących przepisów prawnych w zakresie konieczności informowania PPIS o wszystkich zmianach mających wpływ na funkcjonowanie zakładu. W 2022 r. wystosowano 1 wniosek o ukaranie do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, ze względu na rozszerzenie działalności piekarni zlokalizowanej na terenie powiatu siedleckiego, poza zakres ujęty w decyzji zatwierdzenia

W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole dotyczące postępowania wyjaśniającego w związku z podejrzeniem zatrucia pokarmowego podczas imprezy weselnej zorganizowanej w obiekcie na terenie powiatu siedleckiego. Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach wpłynęła interwencja zgłoszona przez matkę uczestnika wesela, u którego wystąpiły dolegliwości żołądkowo - jelitowe. Bezzwłocznie pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (PSSE) w Siedlcach przeprowadzili czynności kontrolne w ww. zakładzie, podczas których stwierdzono wiele zaniedbań sanitarno - higienicznych pomieszczeń kuchennych oraz wyposażenia kuchni, brak odpowiedniej segregacji produktów, półproduktów i surowców w chłodniach oraz wiele innych naruszeń. Ze

względem na czas jaki upłynął od zorganizowania przyjęcia, niemożliwe było pobranie próbek żywności i poddanie ich badaniom. Przeanalizowano dostawy towarów i ich identyfikację, jak również menu oferowane gościom w trakcie przyjęcia. Po dogłębnej analizie rodzaju potraw i osób spożywających daną potrawę, nie wskazano jednoznacznie źródła, które mogłoby wywołać objawy zatrucia pokarmowego. Uzyskano również informację, że u wielu innych uczestników wesela wystąpiły dolegliwości żołądkowo - jelitowe. Właściciel lokalu, w którym odbywało się przyjęcie podał dane organizatorów wesela oraz oświadczył, że został poinformowany przez państwa młodych o objawach chorobowych występujących u uczestników. Sekcja Epidemiologii PSSE w Siedlcach przeprowadziła 84 wywiady epidemiologiczne z osobami, będącymi na przedstawionej liście gości, wśród nich były 33 osoby wykazujące objawy chorobowe tj. biegunka (30 osób), wymioty (25 osób), bóle brzucha (33 osoby), gorączka (16 osób) oraz inne (27 osób). Przebadano 20 osób w kierunku Salmonelli, Shigelli, Yersinii oraz w kierunku rota i norowirusów, u których wyniki nie potwierdziły obecności ww. patogenów. Nikt z osób objawowych nie był hospitalizowany. W wielu przypadkach brakowało telefonu kontaktowego i adresów kontaktowych uczestników wesela, część osób nie chciało udzielać wywiadu. W ramach działań nadzorowych przeprowadzono również wywiady epidemiologiczne i poddano badaniom personel kuchni i personel kelnerski zakładu w kierunku SS. Wszystkie próbki kału dały wynik ujemny, ponadto wg oświadczenia nikt z personelu nie miał objawów chorobowych. Następnie rozszerzono badania o E. coli i Yersinia. Wyniki badań nie potwierdziły jednak zakażenia ww. czynnikami. W toku postępowania wyjaśniającego pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzili kolejne kontrole interwencyjne, w których ponownie szczegółowo przeanalizowano technologie przygotowywania potraw oraz rodzaj spożywanych dań u osób z objawami chorobowymi.

Postępowanie nie określiło jednoznacznie czynnika, który mógł wywołać objawy zatrucia pokarmowego, przy czym należy stwierdzić, że objawy nieżytu żołądkowo - jelitowego u chorych uczestników wesela, trwały krótko i w chwili przeprowadzania dochodzenia już ustąpiły.

Mając świadomość wielu zagrożeń dla zdrowia konsumentów, staramy się, aby podczas kontroli obiektów uświadamiać osoby pracujące w kontakcie z żywnością, że to właśnie one są bezpośrednio odpowiedzialne za bezpieczeństwo żywności, a tym samym za stan zdrowia społeczeństwa.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Higieny Komunalnej

I. Informacje ogólne.

Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Siedlcach prowadzi nadzór sanitarno – higieniczny nad warunkami higieny środowiska obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc zbiorowego wypoczynku i rekreacji, a w szczególności nadzór nad urządzeniami wodociągowymi, w tym nadzór nad jakością wody

zarówno tej przeznaczonej do spożycia jak i wody z instalacji wody ciepłej w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp., a także nad jakością wody w kąpieliskach.

II. Zaopatrzenie ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

W 2022 r. nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia jak i wody z instalacji wody ciepłej w kierunku obecności bakterii *Legionella* sp., a także nad jakością wody w kąpieliskach był prowadzony zgodnie z planem i wymaganiami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny (PPIS) w Siedlcach w ramach realizacji wyżej wymienionego zadania prowadzi systematyczny nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi pochodzącej z 26 wodociągów, znajdujących się na terenie powiatu siedleckiego. Urzędowy nadzór nad jakością wody polega na systematycznych badaniach laboratoryjnych próbek wody pobranych z wyznaczonych punktów monitoringowych, analizie uzyskanych wyników badań, a także na przeprowadzaniu corocznych kontroli stanu sanitarnego ujęć wody, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczenia ich przed negatywnymi czynnikami mogącymi skutkować pogorszeniem jakości produkowanej wody.

Oprócz nadzoru urzędowego, jakość wody wodociągowej kontrolowana jest także przez administratorów wodociągów, poprzez prowadzenie przez nich regularnych kontroli wewnętrznych z częstotliwością oraz zakresem badań zgodnych z wymaganiami określonymi w ww. rozporządzeniu, wykonywanych przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań, zatwierdzonym przez organy Inspekcji Sanitarnej. Administratorzy wodociągów mają obowiązek na bieżąco przekazywać wyniki badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Siedlcach, który analizuje je pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami i w zależności od wyników PPIS wydaje ocenę jakości wody lub wszczyna postępowanie administracyjne, nakazujące podjęcie działań naprawczych przez administratora wodociągu, które doprowadzą do poprawy jakości wody.

Woda we wszystkich wodociągach na terenie powiatu siedleckiego ujmowana jest z ujęć podziemnych. W żadnym z nadzorowanych wodociągów woda nie wymaga stałej dezynfekcji, co świadczy o dobrej jakości mikrobiologicznej wody ujmowanej. W 9 wodociągach ujmowana woda nie jest poddawana żadnym procesom uzdatniania. W pozostałych wodociągach uzdatnianie wody odbywa się poprzez napowietrzanie i filtrację.

Na obszarze powiatu siedleckiego wyznaczonych jest około 130 punktów monitoringowych poboru próbek wody przeznaczonej do spożycia, z których pobierane są próbki wody w ramach urzędowej kontroli oraz w ramach kontroli wewnętrznej. Punkty poboru próbek wody przeznaczonej do spożycia usytuowane są w stacjach uzdatniania wody, hydroforniach oraz w wyznaczonych miejscach na sieci wodociągowej tj. u odbiorców.

Na podstawie badań przeprowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej oraz badań wykonanych w ramach kontroli urzędowej w 2022 r., PPIS w Siedlcach na początku 2023 r. wydał roczne oceny jakości wody w poszczególnych wodociągach oraz oceny obszarowe dla każdej gminy i powiatu. Oceny jakości wody przekazywane są corocznie każdemu

administratorowi wodociągu oraz lokalnym władzom samorządowym celem powiadomienia ludności o jakości wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia.

W próbkach wody pobranych w 2022 roku z 16 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę powiatu siedleckiego, nie stwierdzono żadnych przekroczeń wartości parametrycznych badanych parametrów.

W wodzie pochodzącej z 6 wodociągów stwierdzono krótkotrwale występowanie bakterii grupy coli w liczbie nie przekraczającej 10 jtk w 100 ml wody, przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii *Escherichia coli* i enterokoków. W takich przypadkach administratorzy wodociągów podejmowali bezzwłocznie działania naprawcze polegające na płukaniu sieci wodociągowych, skuteczność tych działań potwierdzali sprawozdaniami z badań sprawdzających, które wykazały zgodność powyższego parametru z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ze względu na utrzymujące się w kolejnych badaniach, występowanie bakterii grupy coli w liczbie nie przekraczającej 10 jtk w 100 ml wody, przy jednoczesnym wykluczeniu obecności *Escherichia coli* i enterokoków w próbkach wody pochodzącej z wodociągu Laskowice, PPIS w Siedlcach wszczął postępowanie administracyjne i na koniec 2022 roku ocenił jakość wody w tym wodociągu jako warunkowo przydatną do spożycia przez ludzi.

Podwyższone wartości parametrów fizykochemicznych takich jak: żelazo, mangan, jon amonu, mętność, nikiel okresowo stwierdzono w 3 nadzorowanych przez PPIS w Siedlcach wodociągach. W powyższych sytuacjach zobowiązywano producentów wody do prowadzenia działań naprawczych, celem doprowadzenia jakości wody zgodnej z wymaganiami prawnymi. Po oszacowaniu ryzyka zdrowotnego i ustaleniu, iż jakość wody nie zagraża zdrowiu konsumentów, nie wprowadzano zakazu korzystania z wody do spożycia.

W trakcie 2022 roku jakość wody w 2 wodociągach zbiorowego zaopatrzenia (wodociąg Oleśnica i wodociąg Kamianki Czabaje) okresowo oceniano jako nieprzydatną do spożycia z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych. W tych przypadkach PPIS w Siedlcach wydał w drodze decyzji administracyjnej ocenę o braku przydatności wody do spożycia, w której zobowiązywał producentów wody do czasowego unieruchomienia wodociągów, zakazał korzystania z wody do celów spożywczych oraz nakazał zapewnienie odbiorcom wody o jakości odpowiadającej wymaganiom przepisów prawa. Administratorzy po przeprowadzonych działaniach naprawczych (dezynfekcja wodociągu i płukanie sieci), okazali sprawozdania z badań laboratoryjnych pobranych z tych wodociągów próbek wody, które potwierdzały skuteczność przeprowadzonych działań naprawczych.

Administratorzy wodociągów, które znajdują się pod nadzorem PPIS w Siedlcach dokładają starań, aby zapewnić mieszkańcom wodę o jak najlepszej jakości. W maju 2022 r. została oddana do użytkowania Stacja Uzdatniania Wody w Korczewie. Przeprowadzona modernizacja miała wpływ na poprawę jakości wody z przedmiotowego wodociągu w zakresie manganu i żelaza. Badania próbek wody przeprowadzone po modernizacji stacji uzdatniania wody wykazały skuteczność działań naprawczych, poziom żelaza i manganu w badanych próbkach kontrolnych wynosił poniżej granicy oznaczalności. Ze względu na okresowe występowanie ponadnormatywnej zawartości niklu w wodociągu Seroczyn wykonano nowy odwiert – studnię nr 5. Planowana jest modernizacja SUW w Seroczynie.

Przygotowana jest dokumentacja projektowa inwestycji. Realizacja inwestycji planowana jest w latach 2023 – 2024.

W 2022 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach nie wpłynęły zgłoszenia od osób korzystających z wody o reakcjach niepożądanych związanych z jej spożyciem.

III. Kąpielisko na zbiorniku wodnym Rówce, gm. Zbuczyn.

W 2022 r. roku PPIS w Siedlcach pozytywnie zaopiniował Projekt Uchwały Rady Gminy Zbuczyn w sprawie określenia wykazu kąpielisk na rok 2022 na terenie Gminy Zbuczyn. Projekt dotyczył kąpieliska w miejscowości Rówce, a sezon kąpieliskowy określono od 1 lipca 2022 r. do 31 sierpnia 2022 r.

W czasie funkcjonowania kąpieliska w sezonie 2022 r. woda spełniała wymogi obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli. PPIS w Siedlcach w 2022 r. wydał 5 bieżących ocen jakości wody w kąpielisku, w których stwierdził przydatność wody do kąpeli. Ponadto, po zakończeniu sezonu, dokonano sezonowej oceny jakości wody na kąpielisku, stwierdzając, że była ona w ww. okresie przydatna do kąpeli. Ponadto dokonano, na podstawie wyników badań laboratoryjnych próbek wody z 4 ostatnich lat, klasyfikacji jakości wody w kąpielisku zgodnie z którą, woda była doskonałej jakości.

IV. Obiekty użyteczności publicznej.

Podczas kontroli sanitarnych przeprowadzonych w obiektach użyteczności publicznej na terenie Powiatu Siedleckiego nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2022 roku do PPIS w Siedlcach nie wpłynęła żadna uzasadniona interwencja, dotycząca nieodpowiedniego stanu sanitarnego oraz higieny świadczonych usług w obiektach będących pod nadzorem sekcji higieny komunalnej, znajdujących się na terenie Powiatu Siedleckiego.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Higieny Pracy

W 2022 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy PSSE w Siedlcach znajdowało się 247 zakładów pracy zatrudniających łącznie 5427 pracowników.

Struktura wielkości zakładów w powiecie siedleckim przedstawiała się następująco:

- 155 zakładów zatrudniających do 9 pracowników - 62,8 %
- 71 zakładów zatrudniających do 49 pracowników - 28,7 %
- 17 zakładów zatrudniających do 249 pracowników - 6,9 %
- 4 zakłady zatrudniające powyżej 250 pracowników - 1,6 %.

W poniższej tabeli przedstawiono ogólną liczbę obiektów w poszczególnych branżach, wg numerów PKD:

Numer PKD	Liczba obiektów w ewidencji
01- uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, wyłączając działalność usługową	11
02 - leśnictwo i pozyskiwanie drewna	2
10 - produkcja artykułów spożywczych	33
11- produkcja napojów	2
13- produkcja wyrobów tekstylnych	4
14 – produkcja odzieży	2
16 - produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	14
17 - produkcja papieru i wyrobów z papieru	1
18 – poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1
20 – produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	1
22 - produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	2
23 - produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	6
24 - produkcja metali	2
25 - produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	30
28 - produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych	11
29 - produkcja pojazdów samochodowych przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli	1
31- produkcja mebli	2
32 - pozostała produkcja wyrobów	3
33 - naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń	1
36 - pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	10
37 - odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2
38 - działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów, odzysk surowców	3
41 - roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	2
42 - roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej	4
43 - roboty budowlane specjalistyczne	9
45 - handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi: naprawa pojazdów samochodowych	16
46 - handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	17
47 - handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	20
49 – transport lądowy oraz transport rurociągowy	6
53 – działalność pocztowa i kurierska	1
56 – działalność usługowa związana z żywnością	1
62 - działalność związana z oprogramowaniem i doradztwem w zakresie informatyki oraz działalność powiązana	1
68 - działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1
71 - działalność w zakresie architektury i inżynierii, badania i analizy techniczne	1
81 - działalność usługowa związana z utrzymaniem porządku w budynkach i zagospodarowaniem terenów zieleni	4
84 - administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
85 - edukacja	1
86 – opieka zdrowotna	7
96- pozostała indywidualna działalność usługowa	6
RAZEM	247

Do zakresu działania higieny pracy, zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2023 r., poz. 338), należy:

- 1) kontrola utrzymania należytego stanu higienicznego zakładów pracy w tym również spełnianie przez podmiot kontrolowany obowiązków o których mowa w art. 23 r ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne;
- 2) nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
- 3) wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub o braku podstaw do jej stwierdzenia;
- 4) nadzór nad bezpieczeństwem chemicznym, w tym:
 - przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2022 r., poz. 1816) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;
 - przestrzeganiem, przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursory kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172);
 - przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej w oparciu o ustawę z dnia 09 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 24).
- 5) nadzór nad przestrzeganiem przepisów dotyczących zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz przestrzegania przepisów ww. ustawy dotyczących prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie.

W roku 2022 pracownicy PSSE w Siedlcach skontrolowali 38 obiektów, przeprowadzili 52 kontrole. Wydanych zostało 13 decyzji z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, nakładających na pracodawców 55 nakazów do wykonania w ustalonych terminach oraz 13 decyzji płatniczych.

Ad.1)

Pracodawcy są zobowiązani do zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. W 2022 roku stwierdzono, podczas przeprowadzonych kontroli, uchybienia w zakresie stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń sanitarno – higienicznych i pomieszczeń pracy w 2 obiektach.

W 2022 r. przeprowadzono 1 kontrolę obiektu prowadzącego działalność w zakresie sprzedaży, magazynowania i/lub przeładunku paliw ciekłych. Nie stwierdzono nieprawidłowości dot. obowiązków o których mowa w art. 23r ust. 3, 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne tj. posiadania koncesji, wpisu do rejestru podmiotów przywożących, zgłaszania do Prezesa URE infrastruktury paliw ciekłych.

Ad. 2)

Pracodawcy zatrudniający pracowników w warunkach narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w środowisku pracy, są zobowiązani do dokonywania badań i pomiarów tych czynników. W 6 zakładach pracy stwierdzono brak lub brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy.

Czynnikami szkodliwymi (stężenia/natężenia powyżej NDS/NDN) były:

- hałas;
- drgania mechaniczne miejscowe
- pyły mąki – frakcja wdychalna

Narażenie na poszczególne czynniki szkodliwe przedstawia poniższa tabela.

Liczba narażonych na czynniki szkodliwe (stężenia/ natężenia powyżej NDS /NDN) i liczba zakładów, w których występowały przekroczenia NDS/NDN (wg stanu na koniec roku 2022)

Czynnik szkodliwy	2022 r.	
	Liczba zakładów	Liczba narażonych pracowników
Hałas	6	78
Drgania mechaniczne miejscowe	1	1
Pyły mąki	1	11
Ogólna liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia/liczba zakładów	89/7 (jeden pracownik narażony jest zarówno na hałas jak i na drgania miejscowe)	

W ramach sprawowanego nadzoru w 2022 r. wydano decyzję zobowiązującą pracodawcę do poprawy warunków zdrowotnych środowiska pracy poprzez obniżenie, stwierdzonych pomiarami przekroczeń NDS pyłów mąki, do wartości co najmniej obowiązującego normatywu higienicznego. Pracodawca, u którego stwierdzono przekroczenia NDN dźwięku i drgań mechanicznych miejscowych, w trakcie trwania czynności kontrolnych, okazał wprowadzony w życie program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas i drgania.

Pracownicy narażeni na ponadnormatywne natężenie dźwięku stanowią od lat najliczniejszą grupę zatrudnionych w środowisku pracy ze stwierdzonymi przekroczeniami normatywów higienicznych. Częstym powodem braku możliwości obniżenia natężenia dźwięku w środowisku pracy jest specyfika produkcji. W takich przypadkach na podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 5 sierpnia 2005 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na hałas lub drgania mechaniczne (Dz. U. nr 157, poz. 1317) pracodawcy są zobowiązani do sporządzenia i wprowadzenia w życie programu działań organizacyjno - technicznych zmierzających do jak najskuteczniejszego ograniczenia narażenia pracowników na hałas a w przypadku, gdy uniknięcie lub wyeliminowanie ryzyka zawodowego wynikającego z narażenia na hałas nie jest możliwe za pomocą środków ochrony zbiorowej lub organizacji pracy, pracodawcy zobowiązani są

udostępnić pracownikom, właściwe i dostosowane do poziomu dźwięku, środki ochrony indywidualnej oraz nadzorować prawidłowość ich stosowania.

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w roku sprawozdawczym i w latach ubiegłych w obiektach na terenie Powiatu Siedleckiego stwierdzono, że występuje potencjalne narażenie 874 pracowników w 67 zakładach pracy, na szkodliwe czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i/lub 3 grupy zagrożenia, nadzorowanych przez PSSE w Siedlcach. W 2022 r. w ww. zakresie, zostało skontrolowanych 7 zakładów zatrudniających 54 pracowników narażonych na czynniki biologiczne 2 grupy zagrożenia i 4 pracowników narażonych na czynniki biologiczne 3 grupy zagrożenia.

W wyniku przeprowadzonych kontroli u jednego pracodawcy stwierdzono uchybienia w zakresie:

- braku rejestru prac narażających pracowników na czynniki biologiczne 3 gr zagrożenia;
- braku rejestru pracowników narażonych na czynniki biologiczne 3 gr zagrożenia;
- braku oceny ryzyka związanego z narażeniem na czynniki biologiczne;
- braku procedur i instrukcji dot. pracy w kontakcie z czynnikami biologicznymi.

W związku z powyższym wystawiono decyzję zobowiązującą pracodawcę do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

W związku z rozszerzonym wykazem procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w latach 2020 i 2021 nadal przypominamy pracodawcom i egzekwujemy obowiązki zawarte w przepisach prawnych dot.:

- przesyłania „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym”, corocznie do 15 stycznia, zgodnie z § 4. 2 wskazanego rozporządzenia, w części B.III uwzględniając procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, z podaniem liczby osób pracujących w kontakcie i/lub narażeniu oraz pozostałych informacji zgodnie ze wzorem (Załącznik Nr 2 do ww. rozporządzenia);
- wprowadzenia w życie przepisów zawartych w rozporządzeniu (m.in. stosowanie środków ochrony indywidualnej, prowadzenie rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z tym procesem, rejestru pracowników narażonych na ten proces technologiczny, szkolenia, informowanie pracowników).

Baza zakładów, w których występują czynniki rakotwórcze nadal rozszerza się. W 2022 r. w 50 zakładach na naszym terenie występował kontakt i/lub narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym (w 2021 r. w 41 obiektach). Skontrolowanych zostało w 2022 r. 5 zakładów zatrudniających

48 pracowników (mężczyzn) w narażeniu na ww. czynniki, przeprowadzono 7 kontroli (w tym sprawdzające), wydano 2 decyzje, które dotyczyły:

- braku rejestru prac narażających pracowników na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 1 przypadek;
- braku rejestru pracowników narażonych na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 1 przypadek;
- niezłożenia do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach i procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – 1 przypadek;

braku szkoleń w zakresie: ryzyka dla zdrowia, wymagań higienicznych, konieczności używania środków ochrony indywidualnej, działań zapobiegawczych – 1 przypadek.

Ad. 3)

Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2017 – 2022

Pozycja z wykazu - jednostka chorobowa	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020	2021	2022
Poz. 3 - pylice płuc	-	-	-	1	1	-
Poz. 7 - zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	1	-	-	-	-	1
Poz. 15 - przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat	-	2	4	1	6	4
Poz. 17 - nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	-	-	-	-	-	-
Poz. 18- choroby skóry	-	-	-	-	-	-
Poz. 19 - przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem -wykonywania pracy	-	1	-	1	-	1
Poz. 20 - przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	-	1	2	-	1	1
Poz. 21 - uszkodzenia słuchu wywołane działaniem hałasu	-	-	-	-	-	-
Poz. 26 - choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (borelioza)	13 (boreliozy)	11 (boreliozy)	21 (20 borelioza + 1 kleszczowe zapalenie mózgu)	3 (borelioza)	5 (borelioza)	7 (6 borelioza + 1 kleszczowe zapalenie mózgu)
Razem	14	15	27	6	13	14

W 2022 r. do PSSE w Siedlcach zgłoszono 20 przypadków podejrzeń chorób zawodowych, przeprowadzono 21 postępowań w sprawach chorób zawodowych, sporządzono 21 kart oceny narażenia zawodowego, wystawiono 14 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, wystawiono 14 kart stwierdzenia choroby zawodowej. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych była na podobnym poziomie, w stosunku do 2021 r. a liczba wydanych decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej taka sama jak w 2021 r.

W 2022 r. najwięcej, aż 50% chorób zawodowych stwierdzono z poz. 26 obowiązującego wykazu chorób zawodowych: choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (borelioza- 6 przypadków w tym 5 u rolników indywidualnych i 1 u robotnika leśnego oraz 1 przypadek kleszczowego zapalenia mózgu u rolnika). Spowodowane jest to specyfiką środowiska pracy rolnika oraz faktem, iż tereny wschodnie Polski zaliczane są do terenów endemicznego występowania kleszczy w tym zakażonych krętkiem *Borrelia burgdorferi* i wirusem kleszczowego zapalenia mózgu. U rolnika indywidualnego stwierdzono chorobę z poz. 7.1 - zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych. Osoby prowadzące własną działalność rolniczą nie są objęte nadzorem higieny pracy w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy. Nadal stwierdzane są choroby zawodowe u nauczycieli - przewlekłe choroby narządu głosu związane z nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat – 4 przypadki.

Ad. 4)

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem chemicznym w roku 2022 przeprowadzono ogółem 25 kontroli (skontrolowano: 1 formulatora, 5 dystrybutorów i 19 podmiotów stosujących substancje i/lub mieszaniny chemiczne). Wystawiono 5 decyzji dot. substancji/mieszanin chemicznych.

W wyniku kontroli stwierdzona następujące uchybienia:

- brak spisu stosowanych substancji/mieszanin chemicznych klasyfikowanych jako stwarzające zagrożenie - 1 przypadek;
- brak instrukcji określającej sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu środków chemicznych w magazynie - 1 przypadek;
- brak kart charakterystyk dla stosowanych substancji/ mieszanin chemicznych - 1 przypadek;
- brak kart charakterystyk dla substancji/mieszanin chemicznych wprowadzanych do obrotu - 1 przypadek;
- brak karty charakterystyki dla wytwarzanej mieszaniny chemicznej - 1 przypadek;
- nie zapewniono instrukcji bhp dot. postępowania z substancjami/mieszaninami chemicznymi, która uwzględniałaby informacje zawarte w kartach charakterystyki – 2 przypadki;
- aktualizacji oceny ryzyka zawodowego związanego z narażeniem na czynniki chemiczne - 4 przypadki.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych (Dz. U. z 2021 r., poz. 24) m.in. Państwowa Inspekcja Sanitarna jest podmiotem obowiązany do zgłaszania przypadków podejrzenia lub stwierdzenia zatrucia chemicznym produktem biobójczym do odpowiednich ośrodków toksykologicznych odpowiedzialnych za kontrolę zatruc produktami biobójczymi. W 2022 r. takie sytuacje nie miały miejsca. Niemniej jednak podczas kontroli w obiektach wprowadzających do obrotu i/lub stosujących produkty biobójcze zwracamy szczególną uwagę na prawidłowe oznakowanie produktów, aby w obrocie obecne były wyłącznie produkty w oryginalnych opakowaniach, prawidłowo oznakowane i posiadające pozwolenie na wprowadzenie do obrotu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorów narkotyków:

5. kategorii 2 (bezwodnik octowy, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna, nadmanganian potasu i ich sole);
6. kategorii 3 (kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton, keton metylowo - etylowy i ich sole z wyjątkiem soli kwasu chlorowodorowego i kwasu siarkowego)

obowiązków wynikających z:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 172),
- rozporządzenia (WE) Nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004r. w sprawie prekursorów narkotykowych,
- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi,

- rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2015/1011 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniającego rozporządzenie (WE) Nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi oraz uchylające rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005.

W roku 2022 przeprowadzono 2 kontrole zakładów wprowadzających do obrotu i/lub stosujących prekursory narkotyków. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ad. 5)

W 2022 roku na naszym terenie nie stwierdziliśmy stacjonarnych punktów handlu środkami zastępczymi. Nie odnotowano również innych form wprowadzania do obrotu tych środków. Zorganizowane zostało spotkanie robocze przedstawicieli PPIS w Siedlcach i funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Siedlcach w celu rozeznania rynku ewentualnego obrotu środkami zastępczymi i/lub wytwarzania środków zastępczych. Podczas spotkania, na podstawie posiadanych aktualnie danych w tym informacji z Wydziału ds. Kryminalnych KMP w Siedlcach, na nadzorowanym terenie, nie namierzono miejsc/obiektów zajmujących się wytwarzaniem środków zastępczych i/lub miejsc, w których można nabyć środki zastępcze a także miejsc o taką działalność podejrzanych. W przypadku pozyskania informacji o podejrzeniu prowadzenia nielegalnej działalności w zakresie obrotu środkami zastępczymi i/lub wytwarzania środków zastępczych KMP w Siedlcach i PSSE w Siedlcach zobowiązały się do wzajemnego informowania i współpracy.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badania pośmiertne są zobowiązane zgłaszać państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wszystkie przypadki podejrzeń zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, narkotykami, lekami jak i zgonów, których przyczyną mogło być albo było takie zatrucie. W 2022 r. ww. podmioty nie zgłosiły żadnych przypadków podejrzeń zatruc/zgonów tymi substancjami. Wystosowane zostały pisma przypominające o ustawowym obowiązku w powyższym zakresie.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Higieny Dzieci i Młodzieży w placówkach oświatowo – wychowawczych

Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu siedleckiego, w zakresie higieny dzieci i młodzieży ukierunkowana była na działania zmierzające do osiągnięcia pożądanych norm zdrowotnych, które umożliwiają zachowanie lub przywracanie optymalnych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo-wychowawczych.

W 2022 r. pracownicy pionu higieny dzieci i młodzieży obejmowali swoim nadzorem 70 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 58 placówek sezonowych (zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży).

Ogółem w placówkach tych przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych (27 w placówkach stałych, 3 w placówkach sezonowych), w tym 2 kontrole związane z zaopiniowaniem placówek (2 decyzje o warunkach bezpieczeństwa i higieny).

W związku z panującą epidemią COVID-19 w 2022 roku wydano ogółem 37 opinii o możliwości zawieszenia zajęć stacjonarnych w placówkach, w tym dla: 2 żłobków, 1 przedszkola, 10 szkół podstawowych oraz 24 zespołów oświatowych.

Warunki techniczno-sanitarne:

Z roku na rok warunki techniczno-sanitarne zakładów nauczania i wychowania ulegają poprawie poprzez prowadzone remonty, wymianę starych, zniszczonych mebli (stolików i krzeseł) na nowe.

W 2022 r. nie przeprowadzono remontów generalnych w placówkach, prowadzone były jedynie drobne prace naprawcze i konserwatorskie.

Na koniec 2022 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, nie odnotowano placówek o niedostatecznym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym.

Zakłady oświatowo- wychowawcze skontrolowane w 2022 r. zapewniały właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej. Wszystkie placówki na terenie powiatu są skanalizowane i posiadają instalację wodociągową, zapewniają bieżącą ciepłą wodę do mycia rąk przez cały rok szkolny. Urządzenia sanitarne są sprawne, studzienki kanalizacyjne właściwie zabezpieczone. Zaopatrzenie placówek nauczania i wychowania w środki czystości jest na ogół wystarczające.

W dalszym ciągu na terenie Powiatu Siedleckiego funkcjonują placówki, w których jest niedostateczna liczba urządzeń sanitarnych w stosunku do liczby uczniów/przedszkolaków. Obiekty te nie były w 2022 r. kontrolowane.

Meble edukacyjne:

Istotny wpływ na prawidłową postawę i zdrowie przedszkolaka/ucznia mają meble edukacyjne (stoliki i krzesła) dostosowane do zasad ergonomii.

W roku sprawozdawczym nie poddawano ocenie dostosowania mebli przedszkolnych/szkolnych do wzrostu dzieci/uczniów.

W klasach IV-VIII szkoły podstawowej najczęściej stosowany jest gabinetowy system nauczania, który powoduje występowanie trudności w dostosowaniu mebli do wzrostu uczniów, gdyż z tej samej sali korzystają uczniowie o różnym wieku i wzroście. Ponadto przy nauczaniu zintegrowanym w klasach I-III obserwuje się odchodzenie od tradycyjnego ustawienia stolików i krzeseł, co nie zawsze jest wskazane ze względu na zapewnienie dobrego oświetlenia naturalnego (rozmieszczenie stanowisk pracy uczniów i tablicy powinno zapewnić dobre oświetlenie naturalne z lewej strony).

Rozwój/zdrowie ucznia:

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest jego aktywność fizyczna. Wywiera ona hartujący wpływ na organizm, zwiększa ogólną wydolność psychofizyczną młodego człowieka. Dlatego nie bez znaczenia są warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Wszystkie placówki skontrolowane w 2022 r. zapewniały warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

Pomimo posiadania sal gimnastycznych i boisk, ze względu na dużą liczbę oddziałów zajęcia wychowania fizycznego odbywają się również na korytarzach szkolnych.

W szkołach posiadających zaplecze bloku wychowania fizycznego, z działającymi natryskami, uczniowie po lekcjach kultury fizycznej sporadycznie korzystają z kąpeli. Funkcjonujące natryski wykorzystywane są zazwyczaj po dodatkowych, pozalekcyjnych zajęciach sportowych.

Szczególną uwagę zwracano również na kwestię zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w placówkach oraz obciążenia uczniów ciężarem tornistrów. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

Wypoczynek dzieci i młodzieży:

W ramach sprawowanego nadzoru zimowego i letniego wypoczynku dzieci i młodzieży stwierdzono, że ze zorganizowanej formy wypoczynku w 2022 r. skorzystało 103 dzieci i młodzieży w 3 skontrolowanych turnusach.

Prowadzone kontrole bieżącego stanu sanitarnego placówek, nie wykazały zaniedbań w zakresie czystości i porządku, obiekty były prawidłowo przygotowane. Stan sanitarny w placówkach wypoczynku był zadowalający, organizatorzy stworzyli prawidłowe warunki pobytu dzieci i młodzieży. Akcja zimowego i letniego wypoczynku przebiegała sprawnie, bez większych zastrzeżeń. Nie odnotowano wypadków, urazów, zatruc pokarmowych i problemów z wszawicą.

Zwalczanie wszawicy:

Problem wszawicy na terenie działalności PSSE w Siedlcach występuje w dalszym ciągu, choć w mniejszym stopniu niż w latach poprzednich (w 2020 r. – 2 przypadki, w 2021 r. – 1 przypadek). W roku sprawozdawczym odnotowano 1 potwierdzony przypadek wszawicy wśród dzieci i młodzieży. W wyniku podjętych działań dyrektora placówki, kadry pedagogicznej, personelu medycznego oraz pracowników inspekcji sanitarnej, którzy prowadzili kontrole również pod kątem profilaktyki i zwalczania wszawicy (przekazując materiały oświatowe - ulotka oraz stanowisko Głównego Inspektora Sanitarnego w tym zakresie) problem czystości głów był w miarę szybko likwidowany.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia

W myśl art. 6 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. /Dz.U.2023.338/ Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach inicjuje, organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych poprzez propagowanie zasad zdrowego stylu życia, prowadzenie działań zmierzających do zapobiegania chorobom zakaźnym, pobudzania aktywności prozdrowotnej ludzi na rzecz indywidualnej odpowiedzialności za zdrowia i na rzecz zdrowia publicznego.

Zadania w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia (OZiPZ) realizowała w oparciu o wytyczne Komisji Europejskiej,

Światowej Organizacji Zdrowia oraz Ministerstwa Zdrowia. Praca na rzecz środowiska lokalnego skupia się w szczególności na szkoleniu edukatorów w programach proponowanych przez Inspekcję Sanitarną, doradztwie metodyczno-merytorycznym osobom będącym edukatorami, współorganizacji, bądź organizacji imprez, ściśle związanych z informacją i edukacją społeczeństwa w kontekście zdrowia.

Wśród wielu zagadnień dot. zdrowia, Sekcja OZiPZ realizuje m.in. zadania z zakresu profilaktyki antytytoniowej. Zgodnie z aktualnymi celami i strategiami w zdrowiu publicznym, wdrażane są działania zapobiegające paleniu wyrobów tytoniowych wśród osób najmłodszych. Realizacja programów profilaktyki antytytoniowej dla dzieci wpisuje się w te cele. W roku 2022 placówki oświatowo-wychowawcze realizowały dwa programy z zakresu profilaktyki a/tytoniowej: *Bieg po zdrowie* dla uczniów klas IV. szkół podstawowych oraz *Znajdź Właściwe Rozwiązanie* dla uczniów kl. V-VIII. Programy realizowało 17 placówek szkolnych, przeedukowano łącznie 549 uczniów oraz ich rodziców, którzy w każdym z programów są również adresatami działań.

Elementem profilaktyki antytytoniowej jest także monitoring stosowania zapisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych, prowadzony przez wszystkie sekcje nadzoru PSSE w Siedlcach. Pracownicy w trakcie kontroli obiektów sprawdzają prawidłowość stosowania zapisów ww. ustawy, w tym stosowanie znaku zakazu palenia papierosów i e-papierosów. Nie zgłoszono zastrzeżeń w tym zakresie.

Duży nacisk kładzie się na realizację programu profilaktyki otyłości wśród dzieci i młodzieży pod nazwą *Trzymaj Formę*. Elementy tego programu - edukacja konsumencka, czytanie etykiet i nauka zdrowego odżywiania są podwaliną pod przyszłe zachowania prozdrowotne dzieci jako dorosłych ludzi. Potrzeba przekazywania wiedzy w tym zakresie wynika ze zwiększającej się liczby dzieci z nadwagą i otyłością. W 2022 r. na terenie powiatu program realizowało 14 szkół podstawowych, edukacją objęto 1350 uczniów i ich rodziców. W 3 placówkach eksponowano wystawy promujące zdrowy styl życia, pt: *Sprzymierzeńcy szczupłej sylwetki, Jedz zdrowo i czuj się fajowo, Aktywność fizyczna, Przecukrzeni*.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu na wiedzę, niezbędną w edukacji w zakresie profilaktyki tzw. „dopalaczy”, w 2022 r. Sekcja OZiPZ prowadziła dystrybucję materiałów edukacyjnych w postaci ulotek i plakatów, jako wsparcie dla osób przekazujących wiedzę w tym zakresie w placówkach oświatowo-wychowawczych i placówkach wypoczynku letniego i zimowego (skorzystało 2 placówki).

Działania w ramach Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS były w 2022 roku realizowane m. in. poprzez kampanię medialną „Jedyny taki test”. Materiał informujący o kampanii zamieszczono na Facebooku oraz stronie internetowej PSSE, gdzie udostępniono również informacje nt. Międzynarodowego Dnia Pamięci Zmarłych na AIDS, zawierające podstawowe dane epidemiologiczne z zakresu HIV/AIDS oraz wskazano punkty diagnostyczno-konsultacyjne zlokalizowane w Warszawie, gdzie można wykonać bezpłatnie i anonimowo test na obecność wirusa. Na terenie powiatu siedleckiego, w placówkach oświatowo – wychowawczych i podmiotach leczniczych pracownicy Sekcji OZiPZ prowadzili poradnictwo i dystrybucję materiałów informacyjnych oraz wypożyczali

wystawy edukacyjne. Liczba odbiorców ww. działań to 1156 osób. Ponadto, z informacji nadesłanych z 20 placówek szkolnych wynika, że edukacją prowadzoną przez edukatorów szkolnych w zakresie profilaktyki HIV/AIDS objęto około 4700 uczniów, rodziców i nauczycieli.

Sekcja OZiPZ nie tylko koordynuje realizację szkolnych programów edukacyjnych o randze ogólnopolskiej, wojewódzkiej i lokalnej, ale również opracowuje i wykonuje wystawy edukacyjne o różnej tematyce prozdrowotnej. W powiecie siedleckim prowadzona jest współpraca z 16 placówkami, które posiadają możliwości ekspozycyjne. Są to obiekty służby zdrowia i oświatowo-wychowawcze, zainteresowane profilaktyką i promocją zdrowia (w 2022 r. wystawy eksponowane były w 8 placówkach, w tym: w 2 placówkach podmiotów leczniczych i 6 placówkach oświatowo - wychowawczych). Tematyka ekspozycji dotyczyła różnych aspektów zdrowotnych m. in. profilaktyki onkologicznej, wad postawy u dzieci, prawidłowego odżywiania, alergii, dopalaczy, aktywności fizycznej, cukrzycy, profilaktyki chorób odkleszczowych, odtytoniowych i chorób zakaźnych, w tym HIV/AIDS. W chwili obecnej dysponujemy 59 tytułami o różnej tematyce.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się wystawa grzybów zorganizowana przez pracowników Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Głównymi odbiorcami edukacji były dzieci przedszkolne i uczniowie ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zwiedzanie wystawy połączone było z pogadanką i emisją filmu. Tematyka edukacji, to nie tylko gatunki grzybów morfologicznie podobnych trujących i jadalnych, sposób zbierania grzybów, sposób przechowywania, przygotowania do spożycia, objawy zatrucia grzybami, ale też przygotowanie do wyjścia do lasu – odpowiednia odzież, buty, repelenty na kleszcze. Zajęcia dla jednej grupy odbiorców trwały ok. 1 godziny. Wystawę obejrzało łącznie 130 osób z terenu powiatu, wśród których była również grupa seniorów.

Ważnym aspektem współpracy Sekcji OZiPZ z placówkami oświatowo-wychowawczymi jest monitoring programów edukacyjnych w wizytowanych szkołach, podlegających nadzorowi PSSE w Siedlcach. Polega on na bezpośrednich kontaktach z dyrektorami i edukatorami szkolnymi. Na bieżąco omawiano przebieg realizacji programów, jak również potrzeby placówek w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia. W 2022 roku pracownicy Sekcji OZiPZ dokonali w placówkach oświatowych dwóch wizytacji wraz z ocenami realizacji programów edukacyjnych „Trzymaj Formę!” i „Znajdź Właściwe Rozwiązanie”. W wyniku ocen stwierdzono, iż programy realizowano zgodnie z założeniami, z wykorzystaniem różnorodnych, ciekawych form edukacyjnych zachęcających uczniów do aktywnego uczestnictwa. Podczas rozmów, nauczyciele i koordynatorzy szkolni nie zgłaszali problemów przy realizacji programów. Powyższe wizytacje prowadzone były w odniesieniu do programów profilaktycznych inicjowanych przez Inspekcję Sanitarną.

Podczas trwania akcji letniej, na terenie powiatu przeprowadzono jedną wizytację wraz z diagnozą przedsięwzięć prozdrowotnych w placówce wypoczynku dzieci i młodzieży.

Ponadto pracownicy Sekcji OZiPZ w 2022 r. przeprowadzili 6 wizytacji wraz z diagnozą przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach podmiotów leczniczych. Podczas tych czynności prowadzono rozmowy dot. realizowanych przez placówkę działań prozdrowotnych,

z uwzględnieniem tematyki, adresatów, liczby odbiorców, form edukacyjnych. Podczas wizytacji proponujemy placówkom zorganizowanie miejsca do ekspozycji wystaw edukacyjnych, przekazujemy do wykorzystania materiały edukacyjne w postaci plakatów i ulotek dot. różnorodnej tematyki zdrowotnej. Biorąc pod uwagę problem zdrowotny w danej placówce, wspólnie z personelem prowadzone są rozmowy nt. form edukacyjnych mających na celu zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie danej jednostki chorobowej.

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego za 2022 rok z zakresu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w 2022 r. realizował zadania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wynikające z:

- ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 3 października 2008 r. o *udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późniejszymi zmianami),
- ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo Budowlane* (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późniejszymi zmianami),
- rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w *sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225 z późniejszymi zmianami).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w 2022 r. w ramach zadań, realizowanych przez komórkę Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, a wynikających z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późniejszymi zmianami – zwanej dalej ustawą OOS) w postępowaniu dotyczącym strategicznych ocen oddziaływania na środowisko, wydał:

- 4 opinie sanitarne określające zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 1 pismo wyrażające stanowisko w sprawie dotyczącej zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- 1 pismo uzgadniające odstępianie od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W 2022 roku w komórce Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego postępowania z zakresu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko obejmowały swoim zakresem obszary miejscowości, części obrębów wybranych miejscowości oraz wyznaczonych kilku działek ewidencyjnych.

Dokonując oceny informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach, szczególną uwagę zwracał m.in. na:

- przeznaczenie analizowanego terenu oraz wskazanie linii rozgraniczających tereny o różnym przeznaczeniu i różnych funkcjach lub różnych zasadach użytkowania,
- ocenę środowiska zamieszkania ludzi i wpływ założeń planistycznych na ich warunki życia,
- ocenę wpływu terenów, na których dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko względem terenów chronionych, ze wskazaniem, jakie zabezpieczenia zostaną wprowadzone w celu zachowania uciążliwości na analizowanych obszarach inwestycyjnych,
- analizę potencjalnych zmian stanu środowiska i zdrowia ludzi po wprowadzeniu planu,
- definicję usług uciążliwych uszczegóławiającą zakres inwestycji możliwych do prowadzenia na analizowanych terenach,
- wskazanie sposobów ochrony akustycznej terenów o różnym przeznaczeniu i różnych funkcjach,
- ocenę sposobu zaopatrzenia obszarów w wodę oraz sposobu odprowadzenia ścieków bytowych, przemysłowych i deszczowych.

Analizowana w roku 2022 dokumentacja, obejmująca prognozę oddziaływania i projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zawierała ustalenia w zakresie ochrony środowiska, odnoszące się w sposób szczególny do wskazania aspektów mających na celu ochronę przedmiotowego terenu przed uciążliwościami tj. zanieczyszczeniami oraz hałasem terenów zabudowy chronionej. Analizowane zapisy planu w powyższym zakresie przedstawiały konkretne rozwiązania, które w ocenie autorów dokumentacji pozwolą na zabezpieczenie terenów mieszkaniowych przed ewentualnymi uciążliwościami, będącymi efektami funkcjonowania w sąsiedztwie terenów usługowych i produkcyjnych. Wszystkie uwarunkowania i obostrzenia przedstawione w ww. dokumentach opierały się i były zgodne z zapisami wskazanymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r. nr 120, poz. 826).

W ocenie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach w opiniowanej w 2022 roku dokumentacji autorzy przedstawili rozwiązania, które pozwolą na właściwą i skuteczną ochronę terenów, biorąc pod uwagę ich przeznaczenie oraz funkcję.

Z ustawą o informacji o środowisku związane jest również postępowanie w sprawie procedury ocen oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W postępowaniu tym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach wydał:

- 58 opinii sanitarnych, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 12 opinii sanitarnych przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w tym 4 opinie negatywne.

Na etapie zapytania o zakres raportu analizowane przedsięwzięcia obejmowały budowę, przebudowę lub rozbudowę:

- zakładu produkcyjnego,
- budynków inwentarskich: obór, kurników,
- studni rezerwowych na terenie stacji uzdatniania wody,
- studni głębinowej na terenie hydroforni,

- zmiany użytkowania działek,
- farm fotowoltaicznych,
- dróg gminnych,
- zespołu magazynowo – usługowo – produkcyjnego wraz z przestrzeniami socjalno – administracyjnymi z towarzyszącą infrastrukturą, w tym zespołami parkingów,
- dróg powiatowych,
- sieci kanalizacji sanitarnej,
- farmy wiatrowej,
- hali magazynowej z estakadą podsuwnicową,
- zbiórki odpadów,
- tymczasowej wytwórni mieszanek mineralno - asfaltowych dla budowy A2,
- budynków mieszkalnych,
- stacji paliw,
- trzech budynków mieszkalnych jednorodzinnych i trzech bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne,
- budynku magazynowego z częścią biurową i infrastrukturą techniczną,
- zakładu produkcji elementów konstrukcji stalowych wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną,
- zmiany wydajności instalacji do kompostowania,
- zbiorników magazynowych na gaz płynny na terenie wytwórni pasz.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach w przypadku 11 postępowań wskazał na potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko poprzez przedłożenie raportu o oddziaływaniu na środowisko.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach analizowane przedsięwzięcia obejmowały budowę, przebudowę lub rozbudowę:

- ferm drobiu (brojlerów kurzych),
- zakładu produkcyjnego,
- budynku inwentarskiego do chowu trzody chlewnej,
- farmy wiatrowej,
- drogi gminnej,
- biogazowni rolniczej,
- wytwórni podłoża do pieczarek,
- farmy fotowoltaicznej.

Dokonując analizy prowadzonych w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko postępowań należy stwierdzić, że przeważającą liczbę stanowiły przedsięwzięcia zaliczane do § 3 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), tj. określone, jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Wśród tej kategorii przedsięwzięć zaobserwowano dominację inwestycji związanych z budową systemów fotowoltaicznych. Zauważalnie też nastąpił wzrost przedsięwzięć związanych z infrastrukturą drogową. Pozostałe przedsięwzięcia były zróżnicowane oraz obejmowały szeroki zakres możliwych do realizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących potencjalnie wpływać na jakość środowiska.

W przypadku postępowań związanych z budową systemów fotowoltaicznych organ Inspekcji Sanitarnej dokonywał wnikliwej analizy lokalizacyjnej inwestycji pod kątem usytuowania elektrowni słonecznych w stosunku do terenów zabudowy mieszkaniowej oraz innych sąsiadujących farm fotowoltaicznych, oceniając w ten sposób powstawanie ewentualnych oddziaływań skumulowanych. Ponadto w związku ze specyfiką niniejszych inwestycji oceniano ich wpływ na zdrowie i życie ludzi w zakresie oddziaływań elektromagnetycznych. W każdym z przypadków opracowujący dokumentację wykazywali, że projektowana instalacja nie będzie powodowała przekroczeń dopuszczalnych parametrów pól elektrycznych i magnetycznych zdefiniowanych w Rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2020, poz. 258) oraz, że budowa inwestycji, nie wpłynie na pogorszenie stanu klimatu elektromagnetycznego na nieruchomościach i tym samym nie spowoduje przekroczeń dopuszczalnych natężeń pola magnetycznego i pola elektrycznego w środowisku określonych w obowiązujących przepisach.

Wśród przedsięwzięć zaliczanych do § 2 Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), podobnie jak w latach ubiegłych dominowały inwestycje polegające na chowie zwierząt. Jednakże w grupie ferm zwierzęcych większość stanowiły gospodarstwa zajmujące się chowem brojlerów kurzych, w których skład wchodziły duże fermy drobiu obejmujące od kilku do kilkunastu obiektów inwentarskich połączonych ze sobą technologicznie.

Podobnie jak w poprzednim roku można zauważyć zainteresowanie realizacją inwestycji związanych z zagospodarowaniem powstających na terenie powiatu odpadów. W komórce ZNS w 2022 roku dokonano zaopiniowania przedsięwzięć mających na celu ponowne wykorzystanie odpadów polegających na:

- produkcji podłoża do uprawy pieczarek z wykorzystaniem podmiotu kurzego,
- budowy biogazowni rolniczych.

Wśród analizowanych w 2022 r. przez komórkę Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego postępowań środowiskowych występowały takie, które zlokalizowane były na terenach objętych zapisami miejscowych planów oraz takie, które nie posiadały aktualnych dokumentów planistycznych.

Na obszarze powiatu siedleckiego przeważająca liczba gmin posiada już miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plany te w większości przypadków wyznaczają konkretne obszary przeznaczone pod dany typ działalności.

W postępowaniach, w których rozpatrywany obszar posiadał uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, organ Inspekcji Sanitarnej analizował jego zapisy, stwierdzając w ten sposób ewentualną możliwość realizacji danej inwestycji na proponowanym przez Wnioskodawcę terenie. W większości przypadków planowane do realizacji przedsięwzięcia lokalizowane były na terenach do tego przeznaczonych, spełniając w ten sposób obostrzenia zawarte w treściach analizowanych planów.

Odwrotną sytuację można zaobserwować w gminach, które nie posiadają dokumentacji planistycznych. Inwestycje uciążliwe lokalizowane są w bliskich odległościach od pojedynczej zabudowy chronionej czy też zwartej zabudowy mieszkaniowej, z uwagi na łatwiejszy dostęp planowanej inwestycji do mediów tj. prądu, wody i kanalizacji. W tych przypadkach organ Inspekcji Sanitarnej dokonywał indywidualnej oceny możliwości lokalizacyjnej przedsięwzięć.

Przedkładane w procedurze postępowań środowiskowych dokumentacje raportowe, w każdym z przypadków zawierały obliczenia dotyczące analizy oddziaływania na środowisko wywołanych poprzez hałas, emisję substancji szkodliwych oraz procesy odorotwórcze (złowne) itp.

Każda z przeprowadzanych analiz wykazywała, że planowane do realizacji przedsięwzięcie nie wpłyna szkodliwie na środowisko, w tym na zdrowie i życie ludzi oraz nie spowodują pogorszenia się aktualnego stanu środowiska. Powyższe stwierdzenia wynikały z faktu, że opracowania graficzne otrzymanych wyników wskazywały na dotrzymanie uciążliwości związanej z funkcjonowaniem przedsięwzięcia na terenach należących do Wnioskodawcy, a otrzymane wartości poziomu zanieczyszczeń czy hałasu były zgodne z wartościami normatywnymi zawartymi w obowiązujących przepisach prawnych. W związku z powyższym autorzy opracowań nie przewidywali rozwiązań technicznych pozwalających na zachowanie uciążliwości na terenie inwestycji i uważali je za zbędne. Jednakże w większości przypadków Wnioskodawcy decydowali się na wprowadzenie zabezpieczeń organizacyjnych, pozwalających na ograniczenie ewentualnej uciążliwości i zachowania jej w granicach analizowanych działek, będących przedmiotem postępowania. W przypadku postępowań środowiskowych prowadzących do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla planowanych ferm zwierzęcych proponowano następujące rozwiązania:

- zastosowanie pasa zieleni izolacyjnej,
- wprowadzenie na terenie fermy podziału na strefę czystą i brudną,
- zrezygnowanie z magazynowania obornika na terenie fermy oraz wywożenie go bezpośrednio po zakończeniu cyklu (najczęściej do zakładów produkujących podłoże pod uprawę pieczarek),
- zastosowanie dodatków do pasz i ściółki, które mają za zadanie ograniczenie emisji amoniaku,
- zapewnienie na terenie fermy wanienek i mat dezynfekcyjnych,
- magazynowanie sztuk padłych zwierząt w chłodzonym konfiskatorze, do czasu ich odbioru przez wyspecjalizowaną jednostkę zewnętrzną.

Lokalizacja omawianych powyżej przedsięwzięć może prowadzić do konfliktów społecznych. Autorzy raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko podchodzą do obowiązku oceny możliwości ich wystąpienia w sposób powierzchowny oraz mało wnikliwy. W każdym z przypadków analiza konfliktów społecznych opierała się głównie na stwierdzeniu, że jeżeli przedstawiona w raporcie analiza uciążliwości nie wykazała negatywnego wpływu na tereny sąsiednie, to konflikty oraz sprzeciwy ludności nie powinny się pojawić.

Komórka Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego sprawowała również zapobiegawczy nadzór sanitarny wynikający z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 z późniejszymi zmianami), w związku z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo Budowlane (Dz. U. z 2021 r., poz. 2351 z późniejszymi zmianami), nad warunkami:

- higieny środowiska pracy,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- sanitarno – higienicznymi, jakie powinny spełniać pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne oraz inne obiekty budowlane użyteczności publicznej,

przy wydawaniu opinii na etapie uzgodnień projektów budowlanych w/w przedsięwzięć, na etapie dopuszczenia do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych, oględzin obiektów, w których rozpoczynano działalność gospodarczą, a także na etapie udzielania odstępstw od warunków technicznych i BHP.

W grupie dotyczącej uzgodnień projektów budowlanych, koncepcji i technologii pomieszczeń Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach wydał 1 opinię sanitarną, w której zaopiniował dokumentację projektową z branży technologicznej dotyczącą zakładu rehabilitacji.

Organ Inspekcji Sanitarnej zwracał szczególną uwagę m.in. na następujące zagadnienia:

- właściwą organizację stanowisk pracy,
- sposób wentylowania pomieszczeń, ze szczególnym zwróceniem uwagi na odprowadzenie powietrza zużytego,
- zapewnienia odpowiedniego zaplecza socjalno – sanitarnego dla pracowników obiektu,
 - sposób zabezpieczenia instalacji wody bytowej i hydrantowej (zawory zwrotne antyskażeniowe),
 - lokalizację poszczególnych elementów instalacji wentylacji mechanicznej tj. czerpni i wyrzutni,
 - zapewnienie właściwego wyposażenia obiektu, w przypadku wskazania, że przedmiotowy obiekt będzie dostępny dla osób niepełnosprawnych,
 - lokalizację elementów zagospodarowania terenu (zbiornika na ścieki, separatorów oraz miejsc do magazynowania odpadów) w stosunku do obiektu budowlanego, granic działki itp.
- Na etapie dopuszczenia do użytkowania zrealizowanych obiektów budowlanych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach wydał:
 - 15 opinii sanitarnych o obiektach przekazywanych do użytkowania, w tym:
 - 3 opinie sanitarne, w których stwierdzono wykonanie obiektu niezgodnie z projektem budowlanym,
 - 6 opinii sanitarnych z uwagami.

W roku 2022 organ Inspekcji Sanitarnej na terenie powiatu dokonał oględzin następujących obiektów budowlanych:

- stacji uzdatniania wody,
- kuchni szkolnej,
- budynków handlowo – usługowych (sklepów samoobsługowych),
- obiektu gastronomicznego,
- zakładu tłoczenia olejów,
- fermy drobiu,
- budynku magazynowo – usługowego – produkcyjnego,
- budynków usługowo – magazynowych,
- budynku urzędu gminy,
- piekarni.

W roku 2022 spośród inwestycji zlokalizowanych na terenie powiatu siedleckiego, ubiegających się o uzyskanie decyzji o dopuszczenie do użytkowania nie zauważono dominacji jakiegokolwiek funkcji obiektów. Inwestycje były zróżnicowane i obejmowały szeroki zakres funkcjonalności i możliwości użytkowania budynków.

Organ Inspekcji Sanitarnej w 3 przypadkach wydał opinię sanitarną, w której wyraził sprzeciw wobec dopuszczenia do użytkowania obiektu budowlanego z powodu wykonania inwestycji niezgodnie z przedłożoną oraz zatwierdzoną dokumentacją projektową.

W sześciu postępowaniach organ Inspekcji Sanitarnej wydał opinie stwierdzające zgodność realizacji kontrolowanych obiektów z zatwierdzoną dokumentacją budowlaną z uwagami. Uwagi te zazwyczaj dotyczyły braków w kompletnym wyposażeniu analizowanych pomieszczeń.

W zdecydowanej większości oceniane w roku 2022 przez komórkę Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego budynki zaopatrywane były w wodę z wodociągów publicznych. W każdym z obiektów okazywano aktualne sprawozdania z badań jakości wody w zakresie mikrobiologicznym. W pozostałych obiektach, dla których źródłem zaopatrzenia w wodę było własne ujęcie wodne, jakość wody została potwierdzona poprzez okazanie rozszerzonego sprawozdania zawierającego analizę parametrów fizykochemicznych.

Na terenie powiatu siedleckiego jeszcze nie wszystkie obiekty mają możliwość podłączenia się do publicznej sieci kanalizacyjnej, w związku z powyższym stosowane są rozwiązania polegające na odprowadzaniu ścieków do bezodpływowych zbiorników na ścieki.

W wyniku przeprowadzonych w 2022 roku kontroli obiektów można stwierdzić, że coraz więcej Inwestorów decyduje się na zastosowanie w swoich obiektach wentylacji mechanicznej. W odbieranych przez organ Inspekcji Sanitarnej obiektach stosowana była głównie wentylacja mechaniczna realizowana poprzez centrale wentylacyjne z odzyskiem ciepła, ale również wentylatory kanałowe bądź dachowe. Zastosowanie powyższych urządzeń wentylacyjnych pozwala Inwestorom na zapewnienie w obiekcie oraz na stanowiskach pracy właściwej jakości powietrza, a dokonując podziału instalacji wentylacyjnej na szereg układów wentylacyjnych łączących pomieszczenia o podobnej klasie czystości i wymaganiach jakościowych powietrza wewnętrznego, na dotrzymanie właściwych standardów wentylacyjnych wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Zauważono również, że w coraz większej ilości obiektów zwraca się szczególną uwagę na zapewnienie w pomieszczeniach powietrza nawiewanego o właściwych parametrach użytkowych poprzez wentylację mechaniczną. Dlatego też zrezygnowano z zapewnienia nawiewu powietrza świeżego poprzez (jak to miało miejsce do tej pory) zastosowanie nawiewników okiennych, które mają ograniczoną wielkość przepływu oraz nawiewają zimne powietrze do pomieszczeń bezpośrednio z zewnątrz obiektu.

Spośród postępowań prowadzonych w komórce Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w 2022 roku, każda z przedkładanych dokumentacji budowlanych była uzgodniona pod względem wymagań sanitarno – higienicznych. Dokumentacja oceniania była przez indywidualnych rzeczoznawców bądź uzgadniana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach.

- W postępowaniu dotyczącym wydania opinii dla potrzeb innych organów Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Siedlcach wydał 1 opinię w zakresie spełnienia wymagań sanitarno – higienicznych określonych w przepisach sanitarnych dla obiektu apteki ogólnodostępnej.

Podsumowując omawiane powyżej zagadnienia dotyczące zadań komórki Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego można stwierdzić, że rok 2022 był dla terenu powiatu siedleckiego rozwojowy. Pomimo trwającego stanu zagrożenia epidemicznego powstało wiele nowych oraz różnorodnych

obiektów, a wiele istniejących zakładów uległo rozbudowie bądź modernizacji. Liczba wpływających spraw administracyjnych nie odbiegała w sposób istotny od sytuacji w latach poprzednich.

Z wpływających do organu dokumentów wynika również, że planowane jest powstanie w najbliższych latach wielu nowych obiektów usługowych, magazynowych, produkcyjnych oraz niezmiennie – dużych ferm specjalizujących się produkcją zwierzęcą. Ponadto zauważalny jest na terenie powiatu siedleckiego, wzrost realizacji inwestycji polegających na poprawie infrastruktury technicznej regionu tj. rozbudowie dróg, budowie nowych nawierzchni drogowych czy też poprawa warunków drogowych poprzez poszerzanie pasów drogowych i budowę chodników oraz dróg rowerowych. Jak również realizacje inwestycji polegających na poprawie warunków sanitarnych mieszkańców tj. budowie nowych odcinków sieci kanalizacyjnej czy instalacji wodociągowej.

Na terenie powiatu siedleckiego planowanych do realizacji jest również wiele farm fotowoltaicznych, mających na celu produkcję energii elektrycznej za pomocą zasobów źródeł energii odnawialnej, co świadczy o coraz większej świadomości mieszkańców dotyczącej ochrony środowiska naturalnego i dbania o właściwy stan jakości powietrza.

Przekładane do organu dokumentacje w większości zawierają analizy wszystkich aspektów mających wpływ na ochronę środowiska, w tym na zdrowie i życie ludzi. W ocenie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Siedlcach stan sanitarny na terenie powiatu siedleckiego utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie i można uznać go, jako dobry.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Siedlcach
Joanna Like